

PROGRAMES D'ASSIGNATURES
1993-1994
Facultat de Filosofia

UNIVERSITAT DE BARCELONA

ÍNDEX

PLA NOU - PRIMER CICLE

Primer quadrimestre

Antropologia Filosòfica 1 (Grups A1 i A2).....	1
Antropologia Filosòfica 1 (Grup B1).....	2
Ètica 1 (Grup A1).....	3
Ètica 1 (Grup B1).....	4
Ètica 1 (Grup B2).....	5
Història de la Filosofia Antiga 1 (Grups A1 i B2).....	6
Història de la Filosofia Antiga 1 (Grup B1).....	7
Introducció a la Lògica 1 (Grups A1 i B1).....	8
Filosofia del Llenguatge 1 (Grup A1).....	9
Filosofia del Llenguatge 1 (Grup B1).....	10
Teoria del Coneixement 1 (Grup A1).....	11
Teoria del Coneixement 1 (Grups B1 i B2).....	12
Història de la Filosofia Moderna 1 (Grups A1 i A2).....	13
Història de la Filosofia Moderna 1 (Grup B1).....	14
Història de la Filosofia Medieval 1 (Grups A1 i B1).....	15
Història de la Filosofia del Renaixement 1 (Grups A1 i B1).....	16
Filosofia de la Naturalesa 1 (Grups A1 i B1).....	17
Filosofia Social 1 (Grup A1).....	18
Filosofia Social 1 (Grup B1).....	19
Història de la Ciència 1 (Grups A1 i B1).....	20
Filosofia de la Història 1 (Grups A1 i B1).....	21
Lògica 1 (Grups A1 i B1).....	22
Filosofia de la Cultura 1 (Grups A1 i B1).....	23
Teories Ètiques 1 (Grup A1).....	24
Teories Ètiques 1 (Grup B1).....	25

Segon quadrimestre

Antropologia Filosòfica 2 (Grups A1 i A2).....	26
Antropologia Filosòfica 2 (Grup B1).....	27
Ètica 2 (Grup A1).....	28
Ètica 2 (Grup B1).....	29
Ètica 2 (Grup B2).....	30
Història de la Filosofia Antiga 2 (Grups A1 i B2).....	31
Història de la Filosofia Antiga 2 (Grup B1).....	32
Introducció a la Lògica 2 (Grups A1 i B1).....	33
Filosofia del Llenguatge 2 (Grup A1).....	34
Filosofia del Llenguatge 2 (Grup B1).....	35

Teoria del Coneixement 2 (Grup A1).....	36
Teoria del Coneixement 2 (Grups B1 i B2).....	37
Història de la Filosofia Moderna 2 (Grups A1, A2 i B1).....	38
Història de la Filosofia Medieval 2 (Grups A1 i B1).....	39
Història de la Filosofia del Renaixement 2 (Grups A1 i B1).....	40
Filosofia de la Naturalesa 2 (Grups A1 i B1).....	41
Filosofia Social 2 (Grup A1).....	42
Filosofia Social 2 (Grup B1).....	43
Història de la Ciència 2 (Grups A1 i B1).....	44
Filosofia de la Història 2 (Grups A1 i B1).....	45
Lògica 2 (Grups A1 i B1).....	46
Filosofia de la Cultura 2 (Grups A1 i B1).....	47
Teories Ètiques 2 (Grup A1).....	48
Teories Ètiques 2 (Grup B1).....	49

PLA ANTIC - PRIMER CICLE

Tercer Curs

Ha. Filosofia i Ciència s. XVIII-XIX (Grups A1 i A2).....	(vegeu pàg. 13 i 38)
Ha. Filosofia i Ciència s. XVIII-XIX (Grup B1).....	(vegeu pàg. 14 i 38)
Ha. Filosofia i Ciència s. XX (Grups A1 i B1).....	50
Lògica II (Grups A1 i B1).....	51
Filosofia del Llenguatge (Grup A1).....	(vegeu pàg. 9 i 34)
Filosofia del Llenguatge (Grup B1).....	(vegeu pàg. 10 i 35)
Ètica (Grup A1).....	(vegeu pàg. 3 i 28)
Ètica (Grup B1).....	(vegeu pàg. 4 i 29)
Ètica (Grup B2).....	(vegeu pàg. 5 i 30)
Estètica (Grup A1).....	52
Estètica (Grup B1).....	53
Teoria del Coneixement (Grup A1).....	(vegeu pàg. 11 i 36)
Teoria del Coneixement (Grups B1 i B2).....	(vegeu pàg. 12 i 37)
Ontologia (Grups A1 i B1).....	54

PLA ANTIC - SEGON CICLE

Quart i Cinquè curs

Ètica i Economia (Grup B1).....	55
Estètica del Romanticisme (Grup A1).....	56
Romanticisme i Sociologia (Grup A1).....	57
Dimensions de l'obrar (Grup B1).....	58
El coneixement filosòfic de Déu (Grups A1 i A2).....	59
La nova imatge de la Ciència i de la Tecnologia (Grup B1).....	60
La lògica de Leibniz a Tarski (Grup B1).....	61
Ètica de Plató (Grup A1).....	62
Introducció a Heidegger: ésser i temps (Grup B1).....	63
Teoria de Conjunts (Grup A1).....	64
Teories de la Justícia (Grup B1).....	65

Ètiques del Discurs (Grup A1).....	66
La Fonamentació del Coneixement Moral (Grup B1).....	67
Crítica i Fenomenologia (Grup A1).....	68
Causalitat i Moviment a la Naturalesa (Grup A1).....	69
Lectura de la <i>Metafísica</i> d'Aristòtil (Grup B1).....	70
Fonaments de Bioètica (Grup B1).....	71
La Tragèdia Àtica i la seva recepció per Plató i Aristòtil (Grup A1).....	72
Dialèctica i pensament especulatiu en Hegel (Grup A1).....	74
Giovanni Pico della Mirandola (Grup A1).....	75
Contra la Raó pura: Dialèctica, individu i societat (Grup B1).....	76
Nietzsche, crític del Platonisme (Grups A1 i B1).....	77
Experiència i llenguatge en Gadamer (Grup B1).....	78
Els comentaris al <i>Liber de Causis</i> II (Grup A1).....	79
Dialèctica negativa (Grup A1).....	80
Qüestions de metafísica (Grup A1).....	81
Dimensions de la Revolució Científica (Grup B1).....	82
Els Filòsofs i la Política (Grup B1).....	83
La reflexió en la Filosofia de Kant (Grup A1).....	84

Antropologia Filosòfica 1

Codi: 1110001

Crèdits: 6

Grup: A1 i A2

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: català

Professor: Francesc Pereña Blasi (A1) i Professor pendent (A2)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Introducció: El coneixement de l'home com a problema filosòfic.

Perspectiva històrica:

- a) El coneixement grec: el mite de Prometeu i la sofística.
- b) Antropologia grega: Plató, Aristòtil, Epicur.
- c) Un model modern: Descartes.
- d) L'antropologia com a crítica: Feuerbach i Marx.

Bibliografia bàsica

CASSIRER, E. *Antropologia Filosòfica*. Mèxic: FCE, 1948.

DESCARTES, R. *Meditaciones metafísicas*. Madrid: Alfaguara, 1977.

FEUERBACH, L. *Manifestos antropològics*. Barcelona: Laia, 1984.

MARK, K. *Manuscrits econòmico-filosòfics*. Barcelona: Ed. 62, 1991.

MOREY, M. *El hombre como argumento*. Barcelona: Anthropos, 1987.

Sistema d'avaluació

Examen final.

NOTA: El sistema d'avaluació i el temari seran perfilats al començament del curs.

Antropologia Filosòfica 1

Codi: 1110001

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques
1 de pràctica

Llengua: castellà

Professor: Agustín González Gallego

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

1. Estatut del discurs antropològic-filosòfic.
2. Objecte i mètode de l'antropologia filosòfica.
3. L'antropologia filosòfica i altres sabers sobre l'home.

Bibliografia bàsica

CASSIRER, E. *Antropologia Filosòfica*. Mèxic: FCE.

FEUERBACH, L. *La esencia del cristianismo*. Salamanca: Sígueme.

FROMN, E. *E. Marx y su concepto del hombre*. Mèxic: FCE.

GONZALEZ, A. *La pregunta por el hombre*.

MOREY, M. *El hombre como argumento*. Barcelona: Anthropos.

SHELLER, M. *El puesto del hombre en el cosmos*. Buenos Aires: Losada.

Sistema d'avaluació

Comentari de text al mes de desembre i comentari de text al mes de febrer.

Ètica 1

Codi: 1110023

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Pla antic: Ètica

Codi: 0005611

Part: primera

Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: Francisco López Frías

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Naturalesa i objecte de l'ètica: definició, mètode, etimologia i història.
2. Els principis metafísics i antropològics. La vida social.
3. La relació de l'ètica amb altres ciències: sociologia, dret, política i economia.
4. La virtut i la llibertat.
5. El deure, l'obligació i la utilitat.
6. La llei i la norma.
7. La responsabilitat moral.
8. La felicitat humana.
9. Qüestions de bioètica.
10. L'ètica, la ciència i la tècnica en el món actual.

(*) Aquest seminari es desenvoluparà en un programa detallat que l'alumne podrà trobar al començament del curs amb una bibliografia més àmplia.

Bibliografia bàsica

ARANGUREN, J. L. *Ètica*. Madrid: Alianza, 1984.

BRANDT, R. B. *Teoría ética*. Madrid: Alianza, 1982.

GRACIA, D. *Fundamentos de bioética*. Madrid: Eudema, 1989.

ORTEGA Y GASSET, J. *El hombre y la gente./Meditación de la técnica*. Madrid: Alianza, 1957/1939.

PIEPER, A. M. *Ètica y moral*. Barcelona: Crítica, 1991.

SÁNCHEZ VÁZQUEZ, A. *Ètica*. Barcelona: Crítica, 1978.

SIMON, R. *Moral*. Barcelona: Herder, 1982.

Sistema d'avaluació

Examen.

Ètica 1

Codi: 1110023
Període lectiu: 1r quadrimestre
Crèdits: 6
Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques.

Pla antic: Ètica
Codi: 0005611
Part: primera
Grup: B1

Llengua: català
Professora: Margarita Mauri Alvarez
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Introducció: definició, metodologia i relació de l'ètica amb d'altres ciències.
2. Les tres activitats de l'home segons Aristòtil
3. El bé.
4. La fi.
5. La felicitat.
6. La llei moral.
7. La naturalesa humana.
8. Els actes humans.
9. La consciència.
10. La virtut.

Classes pràctiques: Lectura de textos, bàsicament d'Aristòtil.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ètica a Nicòmac*. Tr. de J. Marias. Madrid: Centro de estudios constitucionales, 1981.

ARANGUREN, J. L. L. *Ètica*. Madrid: Revista de Occidente, 1986.

PIEPER, A. *Ètica y moral*. Barcelona: Crítica, 1991.

SIMON, R. *Moral*. Barcelona: Herder, 1972.

Sistema d'avaluació

1. Examen final.
2. Lectures obligatòries.

Ètica 1

Codi: 1110023
Període lectiu: 1r quadrimestre
Crèdits: 6
Grup: B2

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques.

Pla antic: Ètica
Codi: 0005611
Part: primera
Grup: B2

Llengua: català
Professor: Norbert Bilbeny García
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Ètica i moral.
2. La conducta moral.
3. La raó pràctica.
4. El judici moral.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ètica nicomáquea*. Gredos.

KANT, E. *Fonamentació Met. costum*. Laia/Espasa-Calpe.

MacINTYRE, A. *Historia de la Ètica*. Paidós.

BILBENY, N. *Aproximación a la Ètica*. Ariel.

ARANGUREN, J. L. *Ètica*. Alianza.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball opcional.

Història de la Filosofia Antiga 1

Codi: 1110082

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B2

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: castellà

Professora: Isabel Méndez Lloret

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura.

Temari

Des del pensament pre-olímpic a Plató, analitzant la naixença de la *polis* i el pensament mític, l'obra d'Homer i Hesíode, la filosofia jònica i itàlica, l'escola sofística i el socratism i la dimensió política del pensament de Plató, mitjançant la lectura directa de les fonts. Les classes teòriques, en què s'estudiaran els autors principals, es complementen amb les pràctiques, en les quals es treballarà directament sobre les fonts d'autors menors del període.

Bibliografia bàsica

1. Fonts:

DIOGENES LAERCIO. *Vidas de filósofos*. 2 vol. Barcelona: Iberia, 1962.

KIRK, RAVEN, SCHOFIELD. *Los filósofos presocráticos*. Madrid: Gredos, 1987.

La Bibliografia secundària es donarà a classe.

Sistema d'avaluació

Examen final que constarà de dues parts: l'avaluació del treball de classe i l'avaluació del treball personal que consistirà en el comentari, fet a manera de treball, d'un dels textos emprats a les classes pràctiques.

Història de la Filosofia Antiga 1

Codi: 1110082

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, troncal; hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: castellà

Professor: Antonio Alegre Gorri

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura.

Temari

En aquest curs s'estudiarà el pensament pre-polític (el denominat pensament mític), el naixement de la *polis* i el naixement consegüent de la filosofia al voltant del tema de l'*arkhé* de la *physis* i l'inici de la gran cadena de l'ésser. S'estudiaran els pre-socràtics, amb especial atenció els pitagòrics, els jònics, Heràclit, Parmènides, atomistes, Empedòcles, Anaxàgores, la sofística i Sòcrates, amb referències intenses a la tragèdia àtica. Es treballarà amb fonts directes i s'ensenyarà a l'alumne a realitzar treballs d'investigació.

Bibliografia bàsica

1. Fonts:

ARISTÒTIL. *Metafísica i De Anima*. Madrid: Gredos.

DIOGENES LAERCIO. "Epicuro" A: *Las vidas de los filósofos ilustres* (libro X). Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1981.

KIRK RAVEN. *Los filósofos presocráticos*. Madrid: Gredos, 1983.

LUCRECIO. *De rerum natura*. Barcelona: Bosch, 1976.

UNTERSTEINER. *Sofisti: Testimonianze e frammenti*. Nuova Italia, 1967.

PLATÓ. Tots els Diàlegs. Edicions de Gredos, IEC, Bernat Metge.

2. Bibliografia secundària:

ALEGRE GORRI, A. *Estudios sobre los presocráticos*. Barcelona: Anthropos, 1985.

ALEGRE GORRI, A. *La sofística y Sócrates*. Barcelona: Montesinos, 1987.

ALEGRE GORRI, A. *Historia de la Filosofía antigua*. Barcelona: Anthropos, 1988.

AMSTRONG, A.H. *Introducción a la Filosofía antigua*. Buenos Aires: EUDEBA, 1983.

GUTHRIE: *Historia de la Filosofía Griega*. Madrid: Gredos (Varis volums i varies dates de publicació)

JAEGER, W. *Paideia*. Mèxic: FCE, 1981.

LONG, A. *La filosofía helenística*. Madrid: Revista de Occidente, 1945.

PLOTINO. *Enéadas*. Madrid: Gredos, 2 vol. 1982 i 1985.

REALE, G. *Introducción a Aristóteles*. Barcelona: Herder 1985.

VV.AA. *Los filósofos y sus filosofías*. Barcelona: Vicens Vives, 1976, vol I.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit

Introducció a la Lògica 1

Codi: 1110045
Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 7,5

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professors: Ramon Jansana Ferrer (A1) i María Manzano Arjona (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

El curs té dues parts. A la primera, s'exposa el fragment més bàsic de la lògica clàssica: la lògica d'enunciats. A la segona, s'introdueix l'àlgebra elemental de conjunts i les aplicacions a la lògica.

Bibliografia bàsica

DEAÑO, A. *Introducción a la lógica formal*. Madrid: Alianza Universidad, 1978.

GAMUT, L. T. F. *Introduction to logic* (vol. I de *Logic, Language and Meaning*). The University of Chicago Press, 1991.

HODGES, S. *Logic*. Denguin Books.

LIPSCHUTZ, S. *Teoría de conjuntos y temas afines*. Serie Schaum. Ed. Mc. Graw-Hill.

BARWISE-ETCHEMENDY, *The Language of First-Order Logic*. CSLI.

Sistema d'avaluació

Examen final i exercicis durant el curs.

Filosofia del Llenguatge 1

Codi: 1110060
Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla antic: Filosofia del Llenguatge
Codi: 0005600

Part: primera

Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: Manuel García-Carpintero Sánchez-Miguel

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

L'objectiu dels dos cursos de Filosofia del Llenguatge és familiaritzar l'alumne amb els conceptes d'ús més habitual a la disciplina, analític/sintètic, necessari/possible/contingent, *a priori/a posteriori*, ús/menció, enunciat/proferiment/proposició, món o situació possible, i amb algunes de les doctrines pressuposades per a qualsevol aportació contemporània, com la distinció de Frege entre sentit i referència, la teoria de les descripcions de Russell, l'anàlisi de les proposicions com a condicions de veritat del *Tractatus*, la teoria dels termes com a designadors rígids de Kripke, Kaplan i Putnam, la distinció d'Austin entre el contingut locuti i la força il.locucionària dels actes lingüístics i la teoria de les implicatures conversacionals de Grice.

Aquests conceptes i doctrines es relacionaran en el curs d'una discussió "dialèctica" sobre diferents punts de vista referent a les relacions entre llenguatge i pensament. En aquesta primera part s'examinaran la "tesi", a través de l'examen de les teories "mentalistes" de Locke en el llibre tercer de *l'Essay* i de Wittgenstein al *Tractatus logico-philosophicus*, i una primera visió de la "antítesi", a través de l'examen de les idees conductistes del mateix Wittgenstein a les *Investigacions filosòfiques*.

Bibliografia bàsica

GARCIA-CARPINTERO, M. *Las palabras, las ideas y las cosas*. Manuscrit.

LOCKE, John. *Ensayo sobre el entendimiento humano*. Diverses edicions.

VALDES, Luis M. (ed.). *La búsqueda del significado*. Tecnos, 1991.

WITTGENSTEIN, L. *Tractatus logico-philosophicus*. Alianza Universidad.

Sistema d'avaluació

Exàmens parcials de cada tema i/o examen final.

Filosofia del Llenguatge 1

Codi: 1110060   **Crèdits:** 6   **Grup:** B1
Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla antic: Filosofia del Llenguatge
Codi: 0005600   **Part:** primera   **Grup:** B1

Llengua: català
Professor: Ramon Cirera Duocastella
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

El curs vol proporcionar a l'alumne una introducció a la filosofia analítica contemporània. Això es farà mitjançant la lectura de textos i l'anàlisi de l'obra de Frege. El curs tractarà exclusivament aspectes teòrics. Així doncs, la dimensió estètica del llenguatge no serà considerada.

Es pressuposarà que l'alumne ha passat amb aprofitament pels cursos que prèviament han tractat sobre temes lògics, epistemològics i metafísics. En concret, i sobretot, les Històries de la Filosofia Grega i Medieval i la Lògica I són, òbviament, indispensables per a la comprensió completa de l'assignatura. A fi d'evitar problemes ulteriors, s'aconsella insistentment als alumnes que no hagin cursat les assignatures esmentades que parlin amb el professor abans de formalitzar la matrícula per poder considerar els suplementos necessaris.

Bibliografia bàsica

ACERO. *Filosofía y análisis del lenguaje*. Cincel.

HOSPERS. *Introducción al análisis filosófico*. Alianza.

FREGE. *Estudios sobre semántica*. Ariel (també Orbis)

FREGE. *Los fundamentos de la Aritmética*. Laia.

Sistema d'avaluació

Un examen al final del quadrimestre.

Teoria del Coneixement 1

Codi: 1110126   **Crèdits:** 6   **Grup:** A1
Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla antic: Teoria del Coneixement
Codi: 0005633   **Part:** primera   **Grup:** A1

Llengua: castellà
Professor: José Luis Arce Carrascoso
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Ontologia del coneixement:

1. Plantejament general de la filosofia del coneixement.
2. El problema del coneixement i la seva dimensió antropològica.
3. Coneixement, consciència i subjectivitat.
4. A priori i objectivitat.

AVÍS: Donades les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de la carrera.

Bibliografia bàsica

ARCE, J. L. *Hombre, conocimiento y sociedad*. Barcelona, 1988.

BLASCO, J. L. *Significado y experiencia*. Barcelona, 1984.

RABADE, S. *Estructura del conocer humano*. Madrid, 1969.

PAP, A. *La teoría analítica del conocimiento*. Madrid, 1984.

Sistema d'avaluació

Examen.

Teoria del Coneixement 1

Codi: 1110126 **Crèdits:** 6 **Grup:** B1 i B2
Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla Antic: Teoria del Coneixement
Codi: 0005633 **Part:** primera **Grup:** B1 i B2

Llengua: català
Professor: Jordi Sales Coderch (B1) i Professor pendent (B2)
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Temes platònics. Lectura del *Menó*.

1. La qüestió inicial, la seva recepció i la conclusió aparent del diàleg.
2. Les respostes de Menó i la refutació socràtica.
3. La paradoxa de Menó i la reminiscència.
4. El mètode per la hipòtesi.
5. Dialèctica i teoria dels principis.
6. L'estat actual dels estudis platònics i les imatges de Plató.

AVÍS IMPORTANT: Donades les característiques de l'assignatura, es recomana fer-la el segon any de la carrera.

Bibliografia bàsica

SALES, J. *Coneixement i situació*. Barcelona: PPU, 1990.

SALES, J. *Estudis sobre l'ensenyament platònic I*. Barcelona: Anthropos, 1992.

CANTO-SPEBER, M. *Les paradoxes de la connaissance. Essais sur le Menón de Platon*. Paris: Ed. Odile Jacob, 1991.

BRAGUE, R. *Le restant supplément aux commentaires du Ménon de Platon*. Vrin, 1978.

Revue Philosophique de la France et de l'Etranger. 1991.

Sistema d'avaluació

Comentaris de textos i/o examen final.

Història de la Filosofia Moderna 1

Codi: 1110104 **Crèdits:** 7,5 **Grup:** A1 i A2
Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Pla antic: Història de la Filosofia i de la Ciència dels segles XVIII-XIX.
Codi: 0005374 **Part:** primera **Grup:** A1 i A2

Llengua: català
Professor: Gonçal Mayos Solsona (A1), Salvi Turró Tomás (A2)
Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

En aquest primer quadrimestre es tractarà de la filosofia dels segles XVII i XVIII, tot i centrant el desenvolupament del programa especialment en els autors esmentats a continuació:

1. Descartes.
2. El postcartesianisme: Leibniz.
3. La Il·lustració. Hume.
4. Kant.

Bibliografia bàsica

Atès que les fonts i la bibliografia secundària fonamental s'anirà lliurant i comentant a classe durant el curs, i deixant de banda les històries generals de la filosofia, donem a continuació algunes obres específiques que poden ajudar tant per a una visió global del període com per a un primer apropament als autors:

CASSIRER, E. *Filosofía de la Ilustración*. Mèxic: FCE, 1972.

CASSIRER, E. *El problema del conocimiento en la filosofía y ciencia modernas*. Mèxic: FCE, 1979, vol. I i II

FISCHER, K. *Geschichte der neuern Philosophie*. Nendeln-Liechtenstein: Klaus Reprint, 1973, vol. I, II, III, IV i X.

HAZARD, P. *La crisis de la conciencia europea*. Madrid: Alianza Univer., 1983.

HAZARD, P. *El pensamiento europeo en el s. XVIII*. Madrid: Guadarrama, 1958.

HEIMSOETH, H. *La metafísica moderna*. Madrid: Revista de Occidente, 1966.

MORRIS, C.R. *Locke, Berkeley, Hume*. Oxford University Press, 1937.

RODIS-LEWIS, G. *Descartes et le rationalisme*. París: PUF, 1971.

Sistema d'avaluació

L'alumne haurà d'efectuar una prova al final del quadrimestre. La nota corresponent podrà ser matisada, no obstant això, per la participació en les classes pràctiques o pel lliurament d'algun treball voluntari.

Història de la Filosofia Moderna 1

Codi: 1110104

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 7,5

Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Plà antic: Història de la Filosofia i de la Ciència dels segles XVIII-XIX.

Codi: 0005574

Part: primera

Grup: B1

Llengua: català

Professor: Octavi Piulats Riu

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

En aquest primer quadrimestre es tractarà de la filosofia dels segles XVII i XVIII, i se centrarà el desenvolupament del programa especialment en els autors que s'esmenten a continuació:

1. René Descartes i el cartesianisme.
2. Baruch de Spinoza: postcartesianisme i panteisme.
3. La Il·lustració europea i la tradició empirista a David Hume.
4. La filosofia crítica d'Immanuel Kant i el descobriment del criteri transcendent.

Bibliografia bàsica

Ja que les fonts i la bibliografia secundària fonamental s'anirà lliurant i comentant a classe durant el curs, donem a continuació algunes obres específiques que poden transmetre una visió global del període com un primer apropament als autors:

- CASSIRER, E. *Filosofía de la Ilustración*. Mèxic: FCE, 1972.
CASSIRER, E. *El problema del conocimiento en la filosofía y ciencia modernas*. Mèxic: FCE, 1979, vol. I i II
HAZARD, P. *El pensamiento europeo en el s. XVIII*. Madrid: Guadarrama, 1958.
HEIMSOETH, H. *La metafísica moderna*. Madrid: Revista de Occidente, 1966.
MORRIS, C.R. *Locke, Berkeley, Hume*. Oxford University Press, 1937.
PHILOLENKO, A. *L'oeuvre de Kant*. París: Vrin, 1969, vol. I-II.
RODIS-LEWIS, G. *Descartes et le rationalisme*. París: PUF, 1971.

Sistema d'avaluació

L'alumne haurà d'efectuar una prova al final del quadrimestre. La nota corresponent podrà ser matisada en funció d'altres variables, com algun treball voluntari.

Història de la Filosofia Medieval 1

Codi: 1110303

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctica /1 de despatx

Llengua: català

Professor: Francesc Fortuny Bonet

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Convencionalment s'estudia la filosofia escrita en llatí des de M.T. Ciceró (segle I aC) fins al 1350. Una perspectiva tan dilatada invita a valorar especialment la dimensió històrica de la filosofia, la problemàtica de la producció historiogràfica i la seva aplicació. Per a aquestes reflexions, els manuals (que cal llegir com a preparació del curs) proporcionen ensems l'horitzó i el programa de l'assignatura.

A classe es llegiran i comentaran, amb la participació de tothom, textos rellevants de Ciceró, l'emperador Julià, Agustí d'Hipona, J. Escot Eriúgena, Jonàs d'Orleans, Roscellin, Anselm de Canterbury, Pere Abelard, Joan de Salisbury, Averrois llatí, Siger de Brabant, Tomàs d'Aquino, Guillem d'Occam, Joan Buridà.

En aquest primer quadrimestre s'estudiarà només el període comprès entre els segles I aC i IX dC.

Bibliografia bàsica

- BORWN, P. *Agustín de Hipona*. Madrid: Revista de Occidente, 1970
DE ANDRES, T. *El nominalismo de G. De Ockham como filosofía del lenguaje*. Madrid: Gredos, 1969.
JOLIVET, J. *Arts du langage et théologie chez Abélard*. Jean Vrin, 1869.
LONG, A.A. *La filosofía helenística*. Madrid: Revista de Occidente, 1975.
VAN STEENBERGHEN, F. *La philosophie au XIIIè siècle*. Editions du Université de Louvain, 1966 (2).
W.A.A. *Jean Scot Erigène et la Histoire de la Philosophie*. Editions du CNRS,

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia del Renaixement 1

Codi: 1110325

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx

Llengua: català

Professora: Rosa Rius Gatell

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

La filosofia en el segle XV

1. La revolució cultural de l'humanisme: De Petrarca a Valla.
2. La restauració del platonisme: Marsilio Ficino i Giovanni Pico.
3. L'aristotelisme de Pomponazzi. Maquiavel.

Bibliografia bàsica

GARIN, E. *El zodíaco de la vida*. Barcelona: Península, 1981.

GRANADA, M.A. *Cosmología, religión y política en el Renacimiento*. Barcelona: Anthropos, 1987.

KRISTELLER, P.O. *El pensamiento renacentista y sus fuentes*. Mèxic: FCE, 1983.

YATES, F.A. *Giordano Bruno y la tradición hermética*. Barcelona: Ariel, 1982.

Les obres dels autors estudiats es donaran a l'inici del curs. La bibliografia ulterior secundària s'indica en el moment oportú.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Filosofia de la Naturalesa 1

Codi: 1110384

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professor: Antoni Prevosti Monclús (A1) i Josep M. Petit Sullà (B1)

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. *Introducció a la filosofia de la naturalesa*.
El seu lloc a la filosofia.
Filosofia natural, ciència natural i física matemàtica.
Principis i objecte de la filosofia de la natura.
2. *Els principis de la naturalesa*.
Els elements com a principi.
L'atomisme.
La substància corpòria com a principi.
El mecanicisme.
El dinamisme.
L'hilemorfisme.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Física*. París: Ed. bilingüe de Belles Lettres, 1973.

ARTIGAS-SANGUINETTI. *Filosofía de la Naturaleza*. Pamplona: EUNSA, 1980.

ARTIGAS, M. *La inteligibilidad de la naturaleza*. Pamplona: 1992.

DESCARTES. *Oeuvres philosophiques*. 3 vol. París: (ed. Alquié), Garnier, 1963.

MARITAIN, J. *Filosofía de la naturaleza*. Club de lectores, Bs.As, 1980.

PETIT-PREVOSTI. *Filosofía de la naturaleza*. Barcelona: PPU, 1992.

Sistema d'avaluació

Un treball i un examen final.

També s'avaluarà la participació activa a les pràctiques.

Filosofia Social 1

Codi: 1110281

Crèdits: 6

Grup: A1

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: català

Professor: Josep Maria Esquirol Calaf

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

I. Part introductòria.

1. Sentit de la reflexió filosòfica sobre la societat.
2. La dimensió socio-política de l'existència humana.
3. Filosofia social i filosofia de la història.

II. Part històrica.

Després de mostrar el contrast entre la filosofia política clàssica i la moderna, s'introduiran els plantejaments socio-polítics de J.J. Rousseau, A. Comte, K. Marx, M. Weber i N. Luhman.

Bibliografia bàsica

A més dels textos dels clàssics que s'indicaran al començament del curs, es recomana:

ARON, R. *Las etapas del pensamiento sociológico*. 2 vol. Buenos Aires: Siglo XX, 1987.

SABINE, G. *Historia de la teoría política*. Mèxic: FCE, 1983

STRAUSS AND CROPSY ed. *History of political philosophy*. Chicago: University of Chicago Press, 1987.

Sistema d'avaluació

Un examen al final del quadrimestre.

Filosofia Social 1

Codi: 1110281

Crèdits: 6

Grup: B1

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professor: Josep Maria Alsina Roca

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

S'estudiaran els autors principals que han anat configurant el pensament social. L'objectiu és aclarir les qüestions plantejades sobre el caràcter científic de la sociologia i la seva relació amb la filosofia social.

Plantejament històric: de la filosofia política a la sociologia.

1. La filosofia política com a filosofia moral: Aristòtil.
2. La reflexió històrica: Sant Agustí.
3. L'autonomia de la política: Maquiavel.
4. El contractualisme: Hobbes i Rousseau.
5. La sociologia fundacional: Comte, Marx i Spencer.
6. La sociologia acadèmica: Durkheim, Max Weber, Simmel i Pareto.
7. Corrents sociològics actuals.

Bibliografia bàsica

ARON, R. *Las etapas del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Siglo XXI, 1970.

NISBET, R. *La formación del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Amorrortu, 1976.

SABINE, G. *Historia de la teoría política*. Mèxic: FCE, 1983

Sistema d'avaluació

Es farà un examen al final del curs. S'exigirà un treball monogràfic sobre un autor del programa. Es valorarà la participació als seminaris.

Història de la Ciència 1

Codi: 1110362

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professor: Antoni Beltrán Marí (A1) i José Romo Feito (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

L'objectiu de l'assignatura és oferir una primera panoràmica de la història del pensament científic des dels orígens fins a Galileu i Harvey. Els punts centrals d'interès seran dos. D'una part, el desenvolupament de la física (teoria del moviment), l'astronomia i la cosmologia. La cosmologia aristotèlica, l'astronomia copernicana i l'inici de la revolució científica de Copèrnic, Kepler i Galileu, ocuparan el lloc central d'aquest primer apartat. En segon lloc, alguns temes centrals de les ciències de la vida, com els plantejaments del problema vida-matèria a Grècia, el tema de la generació fins al s. XVII i el descobriment de la circulació de la sang per Harvey, constituïran l'altre àmbit de la nostra assignatura.

Bibliografia bàsica

Al començament del quadrimestre es comentarà la bibliografia i es repartirà una llista de les lectures requerides.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia de la Història 1

Codi: 1110406

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx

Llengua: castellà

Professors: Gonçal Mayos Solsona (A1) i Manuel Cruz Rodríguez (B1)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

1. Genealogia del discurs històric.

- 1.1 La història de la naturalesa i la història dels homes.
- 1.2 De la/les crònica/ques a la història.
- 1.3 El doble sentit de la paraula històrica.
- 1.4 Per què interessa la història als filòsofs.

2. Ontologia de la història: individus i col·lectivitats.

- 2.1 El subjecte de la història: l'home com a protagonista del procés històric.
- 2.2 El lloc de les intencions a la història.
- 2.3 Què és inevitable i què és necessari a la història.

Bibliografia bàsica

COLLINGWOOD, R.G. *Idea de la història*. Mèxic: FCE, 1982.

CRUZ, M. *Filosofia de la historia*. Barcelona: Paidós, 1991.

HELLER, A. *Teoría de la historia*. Barcelona: Fontamara, 1982.

TOPOLSKY, J. *Metodología de la historia*. Madrid: Cátedra, 1982.

Altres textos d'interès:

BERLIN, I. "La inevitabilidad histórica". A: *Cuatro ensayos sobre la libertad*. Madrid: Alianza, 1984.

DANTO, A.C. *Historia y narración*. Barcelona: Paidós, 1989.

LE GOFF, J. *Pensar la historia. Modernidad, presente, progreso*. Barcelona: Paidós, 1991.

RICOEUR, P. *Tiempo y narración*. Madrid: Cristiandad, 1987, vol. I.

VEYNE, P. *Cómo se escribe la historia*. Madrid: Alianza, 1984.

WILKINS, B.T. *¿Tiene la historia algun sentido?*. Mèxic: FCE, 1983.

Sistema d'avaluació

Examen a final de semestre.

Lògica 1

Codi: 1110340

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professors: Enrique Casanovas Rufz-Fornells (A1) i Calixto Badesa Cortés (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència.

Temari

El curs ofereix una panoràmica dels principals resultats de la lògica de primer ordre, en particular es tractaran els temes següents: teoremes de completesa i compacitat, teories i els seus models, definibilitat, incompletesa i decidibilitat.

Bibliografia bàsica

ENDERTON, H. B. *A mathematical introduction to logic*. Nova York: Academic Press, 1972.

MATES, B. *Lógica matemática elemental*. Madrid: Tecnos, 1970.

QUESADA, D. *La lógica y su filosofía*. Barcelona: Barcanova, 1985.

TARSKI, A. *Introducción a la lógica*. Madrid: Espasa Calpe, 1951 (3ª ed. Madrid, 1977).

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia de la Cultura 1

Codi: 1110244

Període lectiu: 1r quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx

Llengua: català

Professor: Albert Bidón-Chanal Gelonch

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

El curs pretén fer la reconstrucció històrica del desenvolupament dels coneixements elaborats en el si de les ciències naturals, des del pensament de la il·lustració fins al present, i dels diferents conceptes d'"home" elaborats en cada una d'aquestes èpoques històriques.

- Mecanicisme i ciències naturals.

- El segle XIX i el naixement de la Biologia:

- . el concepte d'organització
- . la teoria cel·lular.
- . la teoria evolutiva.

- La biologia molecular i la teoria sintètica de l'evolució: el reduccionisme del segle XX.

Bibliografia bàsica

BACHELARD, G. *La formación del espíritu científico*. Buenos Aires: siglo XXI, 1972.

BAUMER, F.L. *Modern european thought: continuity and change in ideas, 1600-1900*. Londres: Collier, 1977

JACOB, F. *La logique du vivant*. París: Gallimard, 1970

Sistema d'avaluació

Examen final sobre el temari desenvolupat.

Teories Ètiques 1

Codi: 1110266

Crèdits: 6

Grup: A1

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: català

Professora: Margarita Boladeras Cucurella

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. La problemàtica ètica al segle XX. Moral i societat.
2. La crítica de Nietzsche i la seva influència.
3. Fets, valors, deures. Fets institucionals.
4. Decisió i conducta moral. La llibertat.
5. La justícia: ètica i política.
6. Teoria de la justícia i drets humans.

Bibliografia bàsica

NIETZSCHE, F. *La genealogia de la moral*. Madrid: Alianza.

PIEPER, A. M. *Ètica y moral*. Barcelona: Crítica, 1991.

FERNANDEZ, E. *Teoría de la justicia y derechos humanos*. Madrid: Debate, 1984.

OESTREICH, G.; SOMMERMANN, K. P. *Pasado y presente de los derechos humanos*. Madrid: Tecnos, 1990.

CAMPS, V. *Historia de la ética*. Barcelona: Crítica, 1989. Vol. III.

TUGENDHAT, E. *Justicia y derechos humanos*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.

Sistema d'avaluació

Examen a la fi del quadrimestre consistent en dos comentaris de text.

Teories Ètiques 1

Codi: 1110266

Crèdits: 6

Grup: B1

Període lectiu: 1r quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professor: Andrés Sánchez Pascual

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

El curs té com a objectiu bàsic mostrar les diverses fonamentacions que ha tingut la teoria ètica a la història. En el primer quadrimestre ens centrarem en les ètiques de fonamentació naturalista.

Bibliografia bàsica

La bibliografia bàsica és, sens dubte, el conjunt de les obres clàssiques de la teoria ètica (Aristòtil, estoics, epicurs, Hume, Spinoza, Kant, etc.). No obstant això, a l'inici de cada apartat es donarà una bibliografia més especialitzada.

Sistema d'avaluació

Un treball per cada semestre i examen final.

Antropologia Filosòfica 2

Codi: 1110012

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i A2

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: català

Professor: Francesc Pereña Blasi (A1) i Professor pendent (A2)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Antropologia filosòfica contemporània.

- a) La crítica de la cultura a Nietzsche.
- b) Fenomenologia i antropologia: Husserl, Scheler.
- c) L'anàlisi de l'existència de Heidegger.
- d) L'animal simbòlic de Cassirer.
- e) El col.loqui de Davos (1929): Heidegger *versus* Cassirer.
- f) Humanisme i metafísica en el segon Heidegger.

Bibliografia bàsica

CASSIRER, E. *Filosofía de las formas simbólicas*. Mèxic: FCE, 1976.

HEIDEGGER, M. *El ser y el tiempo*. Madrid: FCE, 1987.

íd. *Kant y el problema de la metafísica*. Mèxic: FCE, 1986.

íd. *Fites*. Barcelona: Laia, 1989.

HUSSERL, E. *Ideas relativas a una fenomenologia pura y una filosofia fenomenológica*. Mèxic: FCE, 1962.

NIETZSCHE, F. *Genealogia de la moral*. Barcelona: Laia.

Sistema d'avaluació

Examen final.

NOTA: El sistema d'avaluació i el temari seran perfilats al començament del curs.

Antropologia Filosòfica 2

Codi: 1110012

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: castellà

Professor: Agustín González Gallego

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

1. Funcions de l'antropologia filosòfica.
2. Antropologia filosòfica contemporània.

Bibliografia bàsica

CASSIRER, E. *Antropologia Filosòfica*. Mèxic: FCE.

FEUERBACH, L. *La esencia del cristianismo*. Salamanca: Sígueme.

FROMN, E. *E. Marx y su concepto del hombre*. Mèxic: FCE.

GONZALEZ, A. *La pregunta por el hombre*.

MOREY, M. *El hombre como argumento*. Barcelona: Anthropos.

SHELLER, M. *El puesto del hombre en el cosmos*. Buenos Aires: Losada.

Sistema d'avaluació

Comentari de text al mes d'abril i comentari de text al mes de juny.

Ètica 2

Codi: 1110034   **Crèdits:** 6   **Grup:** A1
Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Pla antic: Ètica
Codi: 0005611   **Part:** segona   **Grup:** A1

Llengua: castellà
Professor: Francisco López Frías
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Teories ètiques (evolucions històriques)

1. L'ètica grega fins a Plató.
2. L'ètica d'Aristòtil.
3. L'estoïcisme i l'epicureisme.
4. Ètica cristiana i medieval.
5. L'ètica de Spinoza, Hobbes, Locke i Rousseau.
6. L'ètica kantiana.
7. El naturalisme ètic: Hume i A. Smith.
8. L'utilitarisme: Rawls, Nozick i Buchanan.
9. El neocontractualisme: Heidegger Jaspers i Sartre.
10. L'existencialisme: Heidegger, Jaspers i Sartre.
11. Obres corrents importants de l'ètica actual.

Bibliografia bàsica

BOURKE, V. J. *Histoire de la Morale*. París: Cerf, 1970.
FRANKFORT, H. *Reyes y dioses*. Madrid: Rev. de Occidente, 1976.
MacINTYRE, A. *Historia de la ética*. Barcelona: Paidós, 1982.
RODRIGUEZ ADRADOS, F. *La democracia ateniense*. Madrid: Alianza, 1975.
TRUYOL, A. *Historia de la Filosofía del Derecho y del Estado*. Madrid: Alianza, 1988.
VALLESPIN, F. *Nuevas teorías del contrato social...* Madrid: Alianza, 1985.

Sistema d'avaluació

Examen.

Ètica 2

Codi: 1110034   **Crèdits:** 6   **Grup:** B1
Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques.

Pla antic: Ètica
Codi: 0005611   **Part:** segona   **Grup:** B1

Llengua: català
Professor: Margarita Mauri Alvarez
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

- Tema 1: L'estoïcisme.
Tema 2: L'epicuerisme.
Tema 3: L'ètica de B. Spinoza.
Tema 4: El sentimentalisme escocès.
Tema 5: L'ètica formal: I. Kant.
Tema 6: L'ètica axiològica de M. Scheler.
Tema 7: L'ètica de l'existencialisme.
Tema 8: La filosofia moral contemporània: intuicionisme, emotivisme, prescriptivisme, utilitarisme, ètica dialògica i neoristolisme.

Classes pràctiques: Lectura dels textos dels autors.

Bibliografia bàsica

MACINTYRE, A. *Història de l'ètica*. Barcelona: Paidós, 1988.
Le SENNE, R. *Tratado de moral general*. Madrid: Gredos.
FOOT, Ph. *Teorías sobre ética*. Madrid: FCE, 1974.
HUDSON, W. D. *La filosofía moral contemporánea*. Madrid: Alianza, 1974.

Sistema d'avaluació

1. Examen final.
2. Treball.

Ètica 2

Codi: 1110034 **Crèdits:** 6 **Grup:** B2

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques.

Pla antic: Ètica

Codi: 0005611

Part: segona

Grup: B2

Llengua: català

Professor: Norbert Bilbeny García

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. L'obligació moral.
2. Autonomia i heteronomia moral.
3. El bo moral i les seves concepcions.
4. Llibertat i valors morals.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Ètica nicomáquea*. Gredos.

KANT. *Fonamentació Met. Costums*. Laia/Espasa Calpé.

MacINTYRE. *Historia de la Ètica*. Paidós.

BILBENY. *Aproximación a la Ètica*. Ariel.

ARANGUREN. *Ètica*. Alianza.

Sistema d'avaluació

Examen final. Treball opcional.

Història de la Filosofia Antiga 2

Codi: 1110093

Crèdits: 6

Grup: A1 i B2

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: castellà

Professora: Isabel Méndez Lloret

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura.

Temari

D'Aristòtil a Plotí, analitzant l'ontologia d'Aristòtil, les escoles hel·lenístiques, el platonisme mitjà, les relacions entre filosofia pagana i cristianisme, l'obra de Plotí, mitjançant la lectura directa de les fonts. Les classes teòriques, en què s'estudiaran els autors principals, es complementen amb les pràctiques, en les quals es treballarà directament sobre les fonts d'autors menors del període.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Metafísica*. Madrid: Gredos, 1982.

DIÒGENES LAERCIO. *Vidas de filòsofos*. Barcelona: Iberia, 1962. 2 vol.

PLOTÍ. *Enéadas*. Madrid: Gredos, 1982 i 1985. 2 vol.

La bibliografia secundària es donarà a classe.

Sistema d'avaluació

Examen final que constarà de dues parts: l'avaluació del treball de classe i l'avaluació del treball personal, que consistirà en el comentari, fet a manera de treball, d'un dels textos emprats a les classes pràctiques.

Història de la Filosofia Antiga 2

Codi: 1110093

Crèdits: 6

Grup: B1

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal; hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques

Llengua: castellà

Professor: Antonio Alegre Gorri

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura.

Temari

En aquest curs s'estudiarà l'apogeu de la filosofia de l'ésser, es a dir, Plató i Aristòtil en totes les seves complexes i àmplies dimensions. Donada la importància, intensió i extensió d'aquests autors, el curs consistirà en la combinació d'explicacions del professor amb les lectures obligades de les obres d'aquests autors per part dels alumnes. S'ensenyarà als alumnes a realitzar treballs d'investigació. També es tractaran els filòsofs hel·lenics.

Bibliografia bàsica

1. Fonts:

ARSITÒTIL. *Metafísica i De Anima*. Madrid: Gredos.
DIOGENES LAERCIO. "Epicuro" A: *Las vidas de los filósofos ilustres*(libro X). Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1981.
KIRK RAVEN. *Los filósofos presocráticos*. Madrid: Gredos, 1983.
LUCRECIO. *De rerum natura*. Barcelona: Bosch, 1976.
UNDERSTEINER. *Sofisti: Testimonianze e frammenti*. Nuova Italia, 1967.
PLATÓ. Tots els Diàlegs. Edicions de Gredos, IEC, Bernat Metge.

2. Bibliografia secundària:

ALEGRE GORRI, A. *Estudios sobre los presocráticos*. Barcelona: Anthropos, 1985.
ALEGRE GORRI, A. *La sofística y Socrates*. Barcelona: Montesinos, 1987.
ALEGRE GORRI, A. *Historia de la Filosofía antigua*. Barcelona: Anthropos, 1988.
AMSTRONG, A.H. *Introducción a la Filosofía antigua*. Buenos Aires: EUDEBA, 1983.
GUTHRIE: *Historia de la Filosofía Griega*. Madrid: Gredos (Varis volums i varies dates de publicació)
JAEGER, W. *Paidea*. Mèxic: FCE, 1981.
LONG, A. *La filosofía helenística*. Madrid: Revista de Occidente, 1945.
PLOTINO. *Enéadas*. Madrid: Gredos, 2 vol. 1982 i 1985.
REALE, E. *Introducción a Aristóteles*. Barcelona: Herder, 1985.
VV.AA. *Los filósofos y sus filosofías*. Barcelona: Vicens Vives, 1976, vol I.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Introducció a la Lògica 2

Codi: 1110056

Crèdits: 7,5

Grup: A1 i B1

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professors: Ramon Jansana Ferrer (A1) i María Manzano Arjona (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

El curs consisteix en una introducció a la lògica de primer ordre. Prèviament es desenvolupen els conceptes bàsics necessaris de teoria de conjunts: relacions i funcions.

Bibliografia bàsica

DEAÑO, A. *Introducción a la lógica formal*. Madrid: Alianza Universidad, 1978.
GAMUT, L. T. F. *Logic, Language and Meaning*. Vol.I. The University of Chicago Press, 1991.
HODGES, W. *Logic*. Penguin Books.
LIPSCHUTZ, S. *Teoría de conjuntos y temas afines*. Serie Schaum. Ed. Mc. Graw-Hill.
BARWISE-ETCHEMENDY. *The Language of First-Order Logic*. CSLI.

Sistema d'avaluació

Examen final i exercicis durant el curs.

Filosofia del Llenguatge 2

Codi: 1110071   **Crèdits:** 6   **Grup:** A1
Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla antic: Filosofia del Llenguatge
Codi: 0005600   **Part:** segona   **Grup:** A1

Llengua: castellà
Professor: Manuel García-Carpintero Sánchez Miguel
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

L'objectiu dels dos cursos de Filosofia del Llenguatge és familiaritzar l' alumne amb els conceptes d'ús més habitual a la disciplina, analític/sintètic, necessari/possible/contingent, *a priori/a posteriori*, ús/menció, enunciat/proferiment/proposició, món o situació possible, i amb algunes de les doctrines pressuposades per a qualsevol aportació contemporània, com la distinció de Frege entre sentit i referència, la teoria de les descripcions de Russell, l'anàlisi de les proposicions com a condicions de veritat del *Tractatus*, la teoria dels termes com a designadors rígids de Kripke, Kaplan i Putnam, la distinció d'Austin entre el contingut locutiú i la força il.locucionària dels actes lingüístics i la teoria de les implicatures conversacionals de Grice.

Aquests conceptes i doctrines es relacionaran en el curs d'una discussió "dialèctica" sobre diferents punts de vista referent a les relacions entre llenguatge i pensament. En aquesta segona part es presentarà una altra aproximació a l'"antítesi", a través de l'examen de les idees conductistes de Quine a *Paraula i objecte*, la "síntesi", mitjançant l'examen de les idees de Grice, Lewis i Austin, sobre les accions lingüístiques, i per finalitzar, s'examinaran dues propostes influents contemporànies contradictòries de la "síntesi", les de Chomsky i Dummett.

Bibliografia bàsica

GARCIA-CARPINTERO, M. *Las palabras, las ideas y las cosas*. Manuscrit.
QUINE, W. V. O. *Palabra y objeto*. Labor.
VALDES, Luis M. (ed.). *La búsqueda del significado*. Tecnos, 1991.
WITTGENSTEIN, L. *Investigaciones filosóficas*. Crítica.

Sistema d'avaluació

Exàmens parcials de cada tema i/o examen final.

Filosofia del Llenguatge 2

Codi: 1110071   **Crèdits:** 6   **Grup:** B1
Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/1 de despatx.

Pla antic: Filosofia del Llenguatge
Codi: 0005600   **Part:** segona   **Grup:** B1

Llengua: castellà
Professor: Ramón Cirera Duocastella
Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

Aquest curs vol aprofitar els coneixements obtinguts a Filosofia del Llenguatge I (del primer quadrimestre) per poder aprofundir i examinar l'obra de Bertrand Russell entre 1900 i 1918. L'objectiu és fer una lectura detinguda del *Tractatus* de Wittgenstein.

Bibliografia bàsica

ACERO. *Filosofia y análisis del lenguaje*. Cincel.
CLACK. *La filosofía del lenguaje de Bertrand Russell*. Fernando Torres.
HOSPERS. *Introducción al análisis filosófico*. Alianza.
KENNY. *Wittgenstein*. Alianza.
RUSSELL. *Lógica y conocimiento*. Taurus. (Trad. al català Ed. Laia).
RUSSELL. *Los problemas de la filosofía*. Labor.
RUSSELL. *Ensayos filosóficos*. Alianza.
WITTGENSTEIN. *Tractatus logico-philosophicus*. Alianza.

Sistema d'avaluació

Un exàmen a l final del quadrimestre.

Teoria del Coneixement 2

Codi: 1110130   **Crèdits:** 6   **Grup:** A1
Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla antic: Teoria del Coneixement
Codi: 0005633   **Part:** segona   **Grup:** A1

Llengua: castellà
Professor: José Luis Arce Carrascoso
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Crítica del coneixement:

1. Els límits del coneixement i el problema de l'irracional.
2. Experiència, percepció i coneixement del món extern.
3. El problema de la intuïció.
4. Certesa, veritat i criteri.

AVÍS IMPORTANT: Donades les característiques de l'assignatura, es recomana cursar-la el segon any de la carrera.

Bibliografia bàsica

ARCE, J. L. *Hombre, conocimiento y sociedad*. Barcelona, 1988.

BLASCO, J. L. *Significado y experiencia*. Barcelona, 1984.

PAP, A. *La teoría analítica del conocimiento*. Madrid, 1984.

RABADE, S. *Estructura del conocer humano*. Madrid, 1969.

Sistema d'avaluació

Examen.

Teoria del Coneixement 2

Codi: 1110130   **Crèdits:** 6   **Grup:** B1 i B2
Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de despatx.

Pla antic: Teoria del Coneixement
Codi: 0005633   **Part:** segona   **Grup:** B1 i B2

Llengua: català
Professor: Jordi Sales Coderch (B1) i Professor pendent (B2)
Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Temes cartesianes.

1. Situació actual i raó moderna.
2. Presència i absència del mètode cartesià.
3. Caràcter i lloc de la física cartesiana.
4. El dubte.
5. El cogito.
6. Descartes, Hobbes i Gassendi sobre el dubte.

AVÍS IMPORTANT: Donades les característiques de l'assignatura, es recomana fer-la el segon any de la carrera.

Bibliografia bàsica

SALES, J. *Coneixement i situació*. Barcelona: PPU, 1990.

RODIS-LEWIS, G. *Descartes. Textes et débats*. Paris le liv. de Poche 5003, 1984.

MARION, J. L. *Questions cartésiennes. Méthode et Métaphysique*. Paris: puf, 1991.

GARIN, E. *Descartes*. Barcelona: Crítica, 1989.

GRIMALDI, N - MARION, J. L. *Le discours et sa méthode*. Paris: Puf, 1987.

Sistema d'avaluació

Comentaris de textos i/o examen final.

Història de la Filosofia Moderna 2

Codi: 1110115

Crèdits: 7,5   **Grup:** A1,A2 i B1

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, troncal, hores setmanals: 3 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx

Pla antic: Història de la Filosofia i de la Ciència dels segles XVIII-XIX

Codi: 0005574

Part: segona   **Grup:** A1,A2 i B1

Llengua: català

Professor: Gonçal Mayos Solsona (A1 i B1) i Salvi Turró Tomàs (A2)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

En aquest segon quadrimestre es tractarà de la filosofia del segle XIX i se centrarà el desenvolupament del programa especialment en els autors que s'esmenten continuació:

1. L'origen de l'idealisme: (Fichte, Schelling).
2. Hegel.
3. La posteritat hegeliana. Marx
4. La posteritat antihegeliana. Nietzsche.

Bibliografia bàsica

Ja que les fonts i la bibliografia secundària fonamental s'anirà lliurant i comentant a classe al llarg del curs, i deixant de banda les històries generals de filosofia, donem a continuació algunes obres específiques que poden ajudar, tant per a una visió global del segle XIX com per a un primer apropament als autors:

CASSIRER, E. *El problema del conocimiento en la filosofía y ciencia modernas*. Mèxic: FCE, 1979, vol. III

COLOMER, E. *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger*. Barcelona: Herder, 1986-1990, vol. II i III.

DELBOS, V. *De Kant aux postkantians*. París: Mouton, 1940.

FISCHER, K. *Geschichte der neuern Philosophie*. Nendeln-Liechtenstein: Klaus Reprint, 1973, vol. VI, VII, VIII i IX.

HARTMANN, N. *La filosofía del idealismo alemán*. 2 vol. Buenos Aires: Sudamericana, 1960.

KRONER, R. *Von Kant bis Hegel*. Tübingen: Mohr Verlag, 1961.

LEFEBVRE, H. *Hegel, Marx, Nietzsche*. Madrid: Siglo XXI, 1976.

LOWITH, K. *De Hegel a Nietzsche*. Buenos Aires: Sudamericana, 1968.

MARCUSE, H. *Razón y revolución*. Madrid: Alianza Editorial, 1971.

Sistema d'avaluació

L'alumne haurà d'efectuar una prova al final del quadrimestre. La nota corresponent podrà ser matisada, no obstant això, per la participació a les classes pràctiques o pel lliurament d'algun treball voluntari.

Història de la Filosofia Medieval 2

Codi: 1110314

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctica /1 de despatx

Llengua: català

Professor: Francesc Fortuny Bonet

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Convencionalment s'estudia la filosofia escrita en llatí des de M.T. Ciceró (segle I aC) fins al 1350. Una perspectiva tan dilatada invita a valorar especialment la dimensió històrica de la filosofia, la problemàtica de la producció historiogràfica i la seva aplicació. Per a aquestes reflexions, els manuals (que cal llegir com a preparació del curs) proporcionen ensems l'horitzó i el programa de l'assignatura.

A classe es llegiran i comentaran, amb la participació de tothom, textos rellevants de Ciceró, l'emperador Julià, Agustí d'Hipona, J. Escot Eriúgena, Jonàs d'Orleans, Roscellin, Anselm de Canterbury, Pere Abelard, Joan de Salisbury, Averrois llatí, Siger de Brabant, Tomàs d'Aquino, Guillem d'Occam, Joan Buridà...

En aquest segon quadrimestre s'estudiarà només el període comprès entre els segles X i XIV.

Bibliografia bàsica

BORWN, P. *Agustín de Hipona*. Madrid: Revista de Occidente, 1970

DE ANDRES, T. *El nominalismo de G. De Ockham como filosofía del lenguaje*. Madrid: Gredos, 1969.

JOLIVET, J. *Arts du langage et théologie chez Abélard*. Jean Vrin, 1869.

LONG, A.A. *La filosofía helenística*. Madrid: Revista de Occidente, 1975.

VAN STEENBERGHEN, F. *La philosophie au XIIIè siècle*. Editions du Université de Louvain, 1966 (2).

W. A.A. *Jean Scot Erigène et la Histoire de la Philosophie*. Editions du CNRS.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Història de la Filosofia del Renaixement 2

Codi: 1110336

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 pràctiques/ 1 de despatx

Llengua: castellà

Professors: Miguel Angel Granada (A1) i Carmen Revilla Guzmán (B1)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

La filosofia en el segle XVI: el problema cosmològic i la seva dimensió religiosa.

1. La imatge del món abans de Copèrnic.
2. L'obra de Copèrnic.
3. De Copèrnic a Bruno: cap a l'univers infinit i homogeni. La dimensió religiosa del problema cosmològic.

Bibliografia bàsica

GRANADA, M.A. *Giordano Bruno y América. De la crítica de la colonización a la crítica del cristianismo*. Barcelona: Geocrítica, núm. 90, 1991.

KHUN, TH. *La revolución copernicana*. Barcelona: Ariel, 1978.

KOYRE, A. *Del mundo cerrado al universo infinito*. Madrid: Siglo XXI, 1979.

YATES, F.A. *Giordano Bruno y la tradición hermética*. Barcelona: Ariel 1982.

Les obres dels autors estudiats es donaran a l'inici del curs. La bibliografia ulterior secundària s'indicarà en el moment oportú.

Sistema d'avaluació

Examen final escrit.

Filosofia de la Naturalesa 2

Codi: 1110395

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Període lectiu: 2n quadrimestre

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

• **Llengua:** castellà

Professor: Antoni Prevosti Monclús (A1) i Josep M. Petit Sullà (B1)

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. La naturalesa

Etimologia i sentits del terme.

La naturalesa en relació amb l'ànima.

La naturalesa com a conjunt de lleis.

La naturalesa com a principi del moviment en el mòbil.

Naturalesa i cosmos.

2. Les causes

L'ordre de les causes a la naturalesa.

L'atzar.

La necessitat.

La finalitat a la natura.

3. Moviment i quantitat

El canvi i el moviment.

L'infinit.

Les apories del moviment.

Quantitat i dimensions en l'ens natural.

Bibliografia bàsica

ARISTÒTIL. *Física*. París: Ed. bilingüe de Belles Lettres, 1973.

ARTIGAS, M. *La inteligibilitat de la naturalesa*. Pamplona: Eunsu, 1992

AUBERT, J. M. *Filosofia de la naturaleza*. Barcelona: Herder, 1977.

KANT, I. *Crítica del juicio*. Madrid: V. Suárez, 1914.

MAY, E. *Filosofia natural*. Mèxic: FCE, 1975.

PETIT-PREVOSTI. *Filosofia de la Naturaleza*. Barcelona: PPU, 1992.

Sistema d'avaluació

Participació activa a les pràctiques i examen final.

Filosofia Social 2

Codi: 1110292

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: català

Professor: Josep Maria Esquirol Calaf

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Problemàtica contemporània.

1. Interpretació del totalitarisme.
2. Treball i acció com a categories hermenèutiques del socio-polític.
3. Tècnica i societat.
4. Ordre polític i canvi de paradigma.
5. Ideologia, utopia i imaginari social.
6. Teories normatives de la societat.
7. La democràcia i els seus problemes.
8. La filosofia i el Vell Continent.

Bibliografia bàsica

- ARENDDT, H. *La condición humana*. Barcelona: Paidós, 1993.
- PATOCKA, J. *Ensayos heréticos sobre la filosofía de la historia*. Barcelona: Península, 1988.
- ELLUL, J. *Le système technicien*. París: Calmann-Lévy, 1977.
- BOBBIO, N. *El futuro de la democracia*. Barcelona: Plaza Janes, 1985.
- RICOEUR, P. *Ideología y utopía*. Barcelona: Gedisa, 1989.
- MORIN, E. *Pensar Europa*. Barcelona: Ed. 62, 1989.

Sistema d'avaluació

Un examen al final del quadrimestre.

Filosofia Social 2

Codi: 1110292

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professor: Josep Maria Alsina Roca

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

El curs té un caràcter sistemàtic i s'analitzaran els conceptes i temes bàsics de la filosofia social. Les classes pràctiques s'organitzaran en seminaris sobre temes monogràfics del programa.

Plantejament sistemàtic

1. Comunitat i poder.
2. Autoritat i poder.
3. Dret, moral i costum.
4. Estatus i classe.
5. Estat i nació.
6. Canvi social.

Bibliografia bàsica

- ARON, R. *Las etapas del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Siglo XXI, 1970.
- NISBET, R. *La formación del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Amorrortu, 1976.
- SABINE, G. *Historia de la teoría política*. Mèxic: FCE, 1983

Sistema d'avaluació

Es farà un examen al final del curs. S'exigirà un treball monogràfic sobre un autor del programa. Es valorarà la participació als seminaris.

Història de la Ciència 2

Codi: 1110373

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professors: Antoni Beltrán Marí (A1) i José Romo Feito (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

Aquesta assignatura s'inicia amb l'estudi de la sistematització cartesiana del mecanicisme i de les seves implicacions teològiques. A continuació ens centrarem en les crítiques que, des de distints aspectes, es varen fer a l'esmentat mecanicisme a l'Anglaterra de Bacon i a la Royal Society, que anunciaven les transformacions que el mecanicisme patiria en la filosofia natural i el sistema del món de Newton. Un segon centre d'interès, el constituirà el desenvolupament de les ciències de la vida. Ens ocuparem especialment del problema de la generació, el desenvolupament de la història natural i, en particular, de la revolució de Darwin. S'aconsella vivament haver cursat prèviament Història de la Ciència 1.

Bibliografia bàsica

Al començament del quadrimestre es comentarà la bibliografia i es repartirà una llista de les lectures requerides.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia de la Història 2

Codi: 1110410

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx

Llengua: castellà

Professor: Antonio Aguilera Pedrosa (A1) i Josefina Birulés Bertrán (B1)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

1. *Coneixement de la història: ciència i consciència.*

1.1 Podem obtenir un coneixement fiable de la història?

1.2 La història és una ciència com les altres?

1.3 Té sentit la pregunta pel sentit de la història?

1.4 Història i hermenèutica.

1.5 El caràcter incomplet i obert del coneixement històric. El paper de la narració en la història.

2. *Pràctica de la història: la qüestió de l'exhauriment de la modernitat.*

2.1 La gènesi de la modernitat i la configuració de la història com a obra dels homes. La idea de progrés com a nucli.

2.2 La filosofia de la història entre la teologia i la biologia.

2.3 Del progrés de la raó a l'etern retorn de la voluntat. La crisi de la idea de progrés i el "final de la història".

2.4 La necessitat d'una nova filosofia de la història.

Bibliografia bàsica

COLLINGWOOD, R.G. *Idea de la història*. Mèxic: FCE, 1982.

CRUZ, M. *Filosofia de la historia*. Barcelona: Paidós, 1991.

HELLER, A. *Teoría de la historia*. Barcelona: Fontamara, 1982.

TOPOLSKY, J. *Metodología de la historia*. Madrid: Cátedra, 1982.

Altres textos d'interès:

BERLIN, I. "La inevitabilidad histórica", A: Cuatro ensayos sobre la libertad. Madrid: Alianza, 1984.

DANTO, A.C. *Historia y narración*. Barcelona: Paidós, 1989.

LE GOFF, J. *Pensar la historia. Modernidad, presente, progreso*. Barcelona: Paidós, 1989.

RICOEUR, P. *Tiempo y narración*. Madrid: Cristiandad, 1987, vol. I.

VEYNE, P. *Cómo se escribe la historia*. Madrid: Alianza, 1984.

WILKINS, B.T. *¿Tiene la historia algun sentido?* Mèxic: FCE, 1983.

Sistema d'avaluació

Examen a final de semestre.

Lògica 2

Codi: 1110351

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctica/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professors: Enric Casanovas Ruiz-Fornells (A1) i Calixto Badesa Cortés (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència.

Temari

Aquest curs és una introducció a la teoria de conjunts, amb especial èmfasi a l'anàlisi del concepte d'infinitud. Es tractaran els temes següents: axiomes de la teoria de conjunts, relacions i funcions, nombres naturals i conjunts infinits.

Bibliografia bàsica

ENDERTON, H. B. *Elements of set Theory*. Nova York: Academic Press, 1977.

HELMOS, P. *Teoría intuitiva de los conjuntos*. Mèxic: CECSA.

LIPSCHUTZ, S. *Teoría de conjuntos y temas afines*. McGraw-Hill. Serie Schaum.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Filosofia de la Cultura 2

Codi: 1110255

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1 i B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 pràctiques/ 1 de despatx

Llengua: català

Professor: Professor pendent (A1) i Jaume Mascaró Pons (B1).

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

1. Ciències de l'home i coneixement de l'home.
2. Natura i cultura
Exposició i reflexió sobre els fonaments "naturals" de la cultura: el debat genètica experiència.
3. Cultura i comunicació.
La cultura com a "espai de comunicació". Els models teòrics de la comunicació humana com a "figures antropològiques".
4. Cultura i civilització.
La construcció de l'imaginari social de l'home contemporani.

Bibliografia bàsica

EIBL-EIBESFELDT, I. *El hombre pre-programado*. Madrid: Alianza Univ., 1977

ELIAS, N. *El proceso de la civilización*. Mèxic: F.C.E., 1989

SANMARTIN, J.; SIMON, V.; GARCIA-MERITA, M.L., *La sociedad naturalizada. Genética y conducta*. València: Tirant Lo Blanch, 1986

TERRADAS, I. *Mal natural, mal social*. Barcelona: Barcanova, 1988

Sistema d'avaluació

Examen final sobre el temari.
Possibles treballs a convenir.

Teories Ètiques 2

Codi: 1110270

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: A1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: català

Professora: Margarita Boladeras Cucurella

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. S. Toulmin: raó ètica i societat.
2. E. Tugendhat: ètica de la llibertat i de la responsabilitat.
3. J. Habermas: acció comunicativa i ètica del discurs.

Bibliografia bàsica

TOULMIN, S. *El puesto de la razón en la ética*. Madrid: Alianza, 1979.

TOULMIN, S. *La comprensión humana*. Madrid: Alianza, 1977.

TUGENDHAT, E. *Problemas de la ética*. Barcelona: Crítica, 1988.

TUGENDHAT, E. "Factores irracionales en la discusión sobre política de seguridad". A: *Mientras tanto*. 33, 1987, pàg. 87-105.

TUGENDHAT, E. *Justicia y derechos humanos*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1993.

HABERMAS, J. *Conciencia moral y acción comunicativa*. Barcelona: Península, 1985.

Sistema d'avaluació

Examen a la fi del quadrimestre: dos comentaris de text.

Teories Ètiques 2

Codi: 1110270

Període lectiu: 2n quadrimestre

Crèdits: 6

Grup: B1

Assignatura: 1r cicle, optativa, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques/ 1 de despatx.

Llengua: castellà

Professor: Andrés Sánchez Pascual

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

El curs té com a objectiu bàsic mostrar les diverses fonamentacions que ha tingut la teoria ètica a la història. En aquest segon quadrimestre ens centrarem en:

- a) Ètiques de fonamentació idealista.
- b) Ètiques de fonamentació epistemològica.
- c) Ètiques de fonamentació axiològica.

Bibliografia bàsica

La bibliografia bàsica és, sens dubte, el conjunt de les obres clàssiques de la teoria ètica (Aristòtil, estoics, epicurs, Hume, Spinoza, Kant, etc.). No obstant això, a l'inici de cada apartat es donarà una bibliografia més especialitzada.

Sistema d'avaluació

Un treball i examen final.

**Història de la Filosofia I de la
Ciència del Segle XX**

Codi: 0005585

Assignatura: 3r curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques

Grup: A1 i B1

Llengua: castellà (primera part), català (segona part)

Professor/a: Santiago López Petit (primera part) Fina Birulés i Bertrán (segona part)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

El resum següent, així com la bibliografia, pot experimentar variacions segons el grup i els interessos dels respectius grups i estudiants.

1. Wittgenstein: del *Tractatus* a les *Investigacions Filosòfiques*.
2. Filosofia de la història i crítica social a la filosofia alemanya.
3. M. Heidegger: crítica de la metafísica, temps i diferència.
4. El postestructuralisme francès: subjecte, sentit i poder.
5. N. Luhmann: sistema i complexitat.

Bibliografia bàsica

- BUBNER, R. *La filosofía alemana contemporánea*. Madrid: 1984
DELEUZE, G. *Difference et répétition*. París: 1968.
FRANK, M. *Was ist Neostukturalismus*. Frankfurt a. M. 1984
HABERMAS, J. *El discurso filosófico de la Modernidad*. Madrid: 1989.
JAY, M. *La imaginación dialéctica*. Madrid: 1989
LUHMANN, N. *Ilustración sociológica y otros ensayos*. Buenos Aires: 1973
MACCARTHY, T. *Ideales e ilusiones*. Madrid: 1992
PASSMORE, J. *Cien años de filosofía*. Madrid: 1981.
WITTGENSTEIN, L. *Tractatus*. Madrid: 1987.
WITTGENSTEIN, L. *Investigaciones Filosóficas*. Madrid: 1988.

Sistema d'avaluació

Un examen al febrer i un altre al juny. La nota final serà la mitjana dels dos exàmens.

Lògica II

Codi: 0005596

Assignatura: 3r curs, optativa, anual, hores setmanals: 3 de teòriques.

Grup: A1 i B1

Llengua: castellà

Professors: Enrique Casanovas Ruiz-Fornells (A1) i Ignasi Jané Palau (B1)

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

El curs està estructurat en dues parts. La primera consisteix en una introducció a la teoria axiomàtica de conjunts. A la segona, s'estudien les propietats bàsiques de la lògica de primer ordre.

Els temes que es tractaran a la primera part són:

1. Axiomes d'extensió, separació, unió, parell i conjunt potència.
2. Funcions i ordres.
3. Nombres naturals, conjunts finits i infinits numerables.
4. Cardinalitat.
5. L'axioma d'elecció.

Els temes que es tractaran a la segona part són:

1. Completesa de la lògica de primer ordre.
2. Teoremes de compacitat i de Löwenheim-Skolem.
3. Conceptes de primer ordre.

Bibliografia bàsica

- EBINGHAUS, H. D.; FLUM, J.; TOMAS, W. *Mathematical Logic*. Springer-Verlag.
ENDERTON, H. *Elements of Set Theory*. Academic Press.
ENDERTON, H. *A Mathematical Introduction to Logic*. Academic Press.

Sistemes d'avaluació

Examen parcial de cada part.

Estètica

Codi: 0005622

Assignatura: 3r curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques

Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: David Estrada Herrero

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

I. L'estètica: introducció a la disciplina.

Les *polaritats* estètiques.

Art i arts.

Art i artesanía.

Origen de l'obra d'art.

Terminació de l'obra d'art.

Art i *mimesi*.

Art i *expressió*.

Art i *forma*.

Art i *símbol*.

II. El judici estètic.

La bellesa.

El sublim.

La lletgesa.

El curs comprèn una part teòrica i una altra de pràctica -que consisteix en un comentari estètic de filmines d'obres d'art.

Bibliografia bàsica

- BAYER, R. *Historia de la Estética*. Mèxic: FCE.
BEARDSLEY, M.C.; HOSPERS, J. *Estética*. Cátedra.
BERENSON, B. *Estética e Historia de las Artes Visuales*. Mèxic: FCE.
BOSANQUET, B. *Historia de la Estética*. I i II. Edicions 62.
COLLINGWOOD, R.G. *Los Principios del Arte*. Mèxic: FCE.
CROCE, B. *Breviario de Estética*. Austral, núm. 41.
ESTRADA, D. *Estética*. Herder.
HEGEL, G.W.F. *Introducción a la Estética*. Península.
KANT, I. *La Crítica del Juicio*. Austral, núm. 1620.
MORPURGO-TAGLIABUE, G. *La Estética Contemporánea*. Losada.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens parcials.

Estètica

Codi: 0005622

Assignatura: 3r curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: B1

Llengua: castellà

Professor: Rafael Argullol Murgades (primera part) i Enrique Lynch Frigueiro (segona part)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Estètica: principals problemes. Evolució del concepte. Història de les idees estètiques. El problema de la bellesa i de l'art en el món antic. Teories de l'art del Renaixement. Il·lustració i romanticisme. La modernitat estètica. Qüestions actuals.

Bibliografia bàsica

PLATÓ. *Fedre*. *El Banquet*. Fedó. *Ió*.

ARISTÒTIL. *Poètica*.

BLUNT. *Teories de l'art del Renaixement*.

KANT. *Crítica del Judici*.

HEGEL. *Lliçons d'Estética*.

NIETZSCHE. *El naixement de la tragèdia*.

Sistema d'avaluació

Examen final de curs.

Ontologia

Codi: 0005644

Assignatura: 3r curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: A1 i B1

Llengua: castellà

Professor: Eudald Forment Giralt

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Gènesi històrica de la metafísica.
2. La metafísica a l'aristotelisme.
3. La metafísica essencialista.
4. La metafísica a l'idealisme.
5. Les oposicions i el retorn a la metafísica.
6. La metafísica de l'ésser.
7. Estructuració de la metafísica.
8. L'ontologia.
9. Fonament òntic.
10. Fonaments ontològics.
11. Objecte i punt de partida.
12. Metodologia.
13. L'ens.
14. Transcendentalitat i analogia de l'ens.
15. L'ens i les seves propietats transcendents.
16. Estructures ontològiques i connexions causals.

Bibliografia bàsica

- CANALS, F.; PREVOSTI, A. *Sant Tomàs d'Aquino: Antologia metafísica*. Barcelona: Ed.62, 1991.
- CANALS, F. *Sobre la esencia del conocimiento*. Barcelona: PPU, 1987.
- FORMENT, E. *Lecciones de metafísica*. Madrid: Rialp, 1992.
- GARCÍA DEL MURO, J. *Ser y conocer*. Barcelona: PPU, 1992.
- GUIU, I. *Ser y obrar*. Barcelona: PPU, 1991.
- IGUAL, V. *La analogía*. Barcelona: PPU, 1989.
- ANGLÈS, M. *Els criteris de veritat en J. Balmes*. Barcelona: Ed. Balmes, 1992.
- ANGLÈS, M. *El "cogito" en San Agustín y Descartes*. Barcelona: Balmes, 1992.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens quadrimestrals (febrer i maig) eliminatoris de matèria, i un examen final al juny.

A l'examen final es demanarà un treball de curs d'un autor i obra de les grans fonts del pensament metafísic, que l'alumne hagi estudiat personalment durant el curs i sobre el qual hagi consultat el professor.

Ètica i Economia

Codi: 0009752

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques.

Grup: B1

Llengua: castellà

Professor: Francisco López Frías

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Ètica i economia: mètode, història i actualitat.
2. Ètica cristiana i capitalisme.
3. Les virtuts econòmiques com a remei a la pobresa.
4. Anàlisi econòmica de la política.
5. Sentiments morals i riquesa: compartir i competir.
6. Utilitarisme i economia.
7. La democràcia liberal.
8. Teoria econòmica de la democràcia.
9. La teoria dels jocs i les seves aplicacions.
10. Teories econòmiques neoliberals: Hayek i Haberler.
11. El neocontractualisme: Rawls, Nozick i Buchanan.
12. L'economia i l'ètica de l'ordre constitucional.

* Al principi del curs s'explicarà el pla de treball i el desenvolupament del temari. Es donarà una bibliografia més amplia.

Bibliografia bàsica

- BUCHANAN, J. M. *El análisis económico de lo político*. Madrid: IEE, 1984.
- DOWNS, A. *Teoría económica de la democracia*. Madrid: Aguilar, 1973.
- DAVIS, M. *Introducción a la teoría de los juegos*. Madrid: Alianza, 1986.
- MacPHERSON, C. B. *La democracia liberal y su época*. Madrid: Alianza, 1982.
- SEN, A. *Sobre ética y economía*. Madrid: Alianza, 1989.
- TERMES, R. *Antropología del capitalismo*. Barcelona: Plaza y Janés, 1992.
- VALLESPIN, F. *Nuevas teorías del contrato social*. Madrid: Alianza, 1985.

Sistema d'avaluació

Examen, treball escrit i exposició d'un tema. L'alumne haurà d'elegir almenys dues de les opcions.

Estètica del Romanticisme

Codi: 0005541

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: David Estrada Herrero

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura.

Temari

1. El romanticisme com a forma cultural dionisiaca.
Definició i orígens del romanticisme. La seva importància i la seva vigència en la cultura contemporània.
2. El món cultural preromàntic.
El segle XVIII com a base de l'iceberg romàntic.
Contemporaneïtat del racional i lo pararacional.
Fi de la *συνεχης*. L'"*Sturm und Drang*".
3. Sentiment i imaginació.
El sentiment: primera etapa del romanticisme.
La imaginació: segona etapa del romanticisme.
4. Les aportacions estètiques del romanticisme.
5. El romanticisme en les diferents arts.
6. L'estètica romàntica i la seva vinculació amb la filosofia, l'ètica, la sociologia i la teologia.

Bibliografia bàsica

- ABRAMS, M. H. *El espejo y la lámpara*. Barcelona: Barral, 1975.
ALBORG, J. L. *Historia de la Literatura Española: el ROMANTICISMO*. Madrid: Gredos, 1982, vol. IV.
BEGUIN, A. *El alma romántica y el sueño*. Mèxic: F. C. E., 1978.
BENICHOU, P. *El tiempo de los profetas*. Doctrinas de la época romántica. Mèxic: F. C. E., 1984.
BRION, M. *La Alemania romántica*, vol. 1: H. von Kleist i L. Tieck, Barral, Barcelona: 1971. Vol. 2: Novalis, Hoffmann i Jean Paul.
BOWRA, C. M. *La imaginación romántica*. Taurus, 1972.
EINSTEIN, A. *La música en la época romántica*. Alianza, 1986.
ESTRADA HERRERO, D. *Estética*. Herder, 1988.
HONOUR, H. *El romanticismo*. Alianza Editorial, 1981.
MENENDEZ Y PELAYO, M. *Historia de las Ideas Estéticas en España*. Madrid: C. S. I. C. 1943, vol. 1-4.
RICHARD, J. P. *El romanticismo en Francia*. Barral, 1975.
SCHENK, H. G. *El Espíritu de los Románticos Europeos*. Mèxic: F.C.E., 1983.

Sistema d'avaluació

Un examen i un treball.

Romanticisme i Sociologia

Codi: 0009800

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: Josep M. Alsina Roca

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

A la primera part del curs s'estudiarà la influència decisiva que va tenir el romanticisme a la gènesi del pensament social contemporani.

Es donarà una importància especial als autors francesos més representatius del romanticisme en la seva doble versió, tradicionalista i revolucionària, subratllant-hi afinitats i contrastos.

La segona part del curs es dedicarà a destacar les diverses influències polítiques que l'ambient romàntic va exercir especialment en els corrents utòpico-revolucionaris i al nacionalisme.

Bibliografia bàsica

- ABRAMS, M. H. *El romanticismo: Tradición y Revolución*. Madrid: Visor, 1992.
BENICHON, P. *El tiempo de los profetas*. Mèxic: FCE, 1984.
CANALS VIDAL, F. *Cristianismo y revolución. Los orígenes románticos del cristianismo de izquierda*. 2a ed. Madrid: Speiro, 1986.
KOHN, H. *Historia del nacionalismo*. Mèxic: FCE, 1949.
NISBET, R. *La formación del pensamiento sociológico*. Buenos Aires: Amorrortu, 1969.
SÁNCHEZ-MEJIAS, M. L. *Benjamín Constant y la construcción del liberalismo posrevolucionario*. Madrid: Alianza Universidad, 1992.
SCHENK, H. G. *El espíritu romántico de los europeos*. Mèxic: FCE, 1987.
ALSINA, J. M. *El tradicionalismo filosófico en España. Su génesis en la generación romántica catalana*. Barcelona: PPU, 1985.

Sistema d'avaluació

Proves escrites (febrer i juny).
Treball monogràfic.

Dimensions de l'obrar

Codi: 0009881

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs; optativa; anual; hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Manuel Cruz Rodriguez

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Al llarg del curs es plantejaran, fonamentalment, tres objectius:

1. Establir les relacions entre el concepte d'acció, en les diferents concepcions dominants a la filosofia contemporània, i el discurs històric.
2. Examinar els problemes metodològics que planteja la relació entre el concepte d'acció i les diferents interpretacions de la historiografia.
3. Considerar la possibilitat teòrica que la categoria d'acció permeti un replantejament de l'objecte del discurs històric.

Bibliografia bàsica

ANSCOMBE, G.E. *Intención*. Paidós.

ROCOEUR, P. *El discurso de la acción*. Cátedra.

WHITE, A. R. (ed.) *La filosofía de la acción*. FCE.

MOSTERIN, J. *Racionalidad y acción humana*. Alianza.

CRUZ, M. *Filosofía de la historia*. Paidós.

Sistema d'avaluació

Examen final al juny.

També es considerarà la possibilitat de realitzar un treball opcional.

El coneixement Filosòfic de Déu

Codi: 0009833

Grup: A1 i A2

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Eudald Forment Giral (A1) i Professor pendent (A2)

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Ésser, participació i jerarquia.
2. Els graus de l'èsser.
3. L'esperit humà.
4. La persona.
5. La felicitat.
6. Possibilitat del coneixement transcendent.
7. L'existència de Déu.
8. Definició metafísica de Déu.
9. El nom propi de Déu.
10. La vida divina.
11. El coneixement diví. L'exemplarisme.
12. La voluntat divina.
13. La potència creadora.
14. Déu i el món.
15. Déu i el mal.

Bibliografia bàsica

CANALS, F. *Historia de la Filosofía Medieval*. 4a ed. Barcelona: Herder, 1993.

FORMENT, E. *El problema de Dios en la metafísica*. 2a ed. Barcelona: PPU, 1988.

FORMENT, E. *Dios y el hombre*. Traducció catalana. *Déu i l'home*. Barcelona: Ed. Casals, 1987.

LOBATO, A. et al. *El pensamiento de Santo Tomás para el hombre de hoy*. 3 vol. València: Edicep, 1993.

TOMAR, F. *Persona y amor*. Barcelona: PPU, 1993.

MARTÍNEZ PORCELL, J. *Metafísica de la persona*. Barcelona: PPU, 1992.

TORRALBA, F. *Amor y diferencia*. Barcelona: PPU, 1993.

Sistema d'avaluació

Dos exàmens quadrimestrals (al febrer i al maig) eliminatoris de matèria, i un examen final al juny. També es demanarà a l'examen final un treball de curs d'un text que l'alumne hagi estudiat durant el curs.

La nova imatge de la Ciència I de la Tecnologia

Codi: 0009774

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques.

Llengua: català/castellà

Professor: Manuel Medina Gómez

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

1. La imatge tradicional: la interpretació estàndard de la ciència i de la tecnològica.
2. La nova imatge: la interpretació constructiva de la ciència i de la tecnologia.
3. Filosofia constructiva de la ciència i de la tecnologia.
4. Estudis interdisciplinaris de ciència i tecnologia: filosofia, història i sociologia de la ciència i de la tecnologia.
5. De la ciència i la tecnologia a l'avaluació i la política.

Bibliografia bàsica

- BARNES, B. *Kuhn y la ciencias sociales*. Mèxic: FCE, 1986.
CHALMERS, A.F. *La ciencia y cómo se elabora*. Madrid: Siglo XXI, 1992.
LATOURET, B. *Ciencia en acción*. Barcelona: Labor, 1992.
PACEY, A. *La cultura de la tecnología*. Mèxic: FCE, 1990.
WOOLGAR, S.T. *Ciencia: abriendo la caja negra*. Barcelona: Anthropos.

Sistema d'avaluació

Participació a classe: 15 %
Treball de curs: 35 %
Examen: 50 %

La lògica de Leibniz a Tarski

Codi: 0009936

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/ 1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Calixto Badesa Cortés

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

Al principi del s.XX hi ha a la lògica dues línies d'investigació enfrontades: la que inicia Boole el 1847 amb la publicació del seu *The Mathematical Analysis of Logic* i que desenvolupen Peirce i Schröder, i la que inicia Frege al seu *Begriffsschrift* i que impulsen Peano i Russell. La diferència entre els punts de vista de Frege i Schröder es va posar de manifest a la polèmica que van mantenir sobre quin dels dos havia aconseguit de realitzar per complet la idea concebuda per Leibniz de construir un llenguatge universal i un *calculus ratiocinator*. Una part important de la història recient de la lògica és la història d'aquestes línies d'investigació des del seu inici el 1847 fins que als anys trenta la prova de Gödel del teorema de completesa i els treballs de Tarski van fer patent l'estreta col.laboració existent entre ambdues. L'objectiu d'aquest curs és explicar els aspectes fonamentals de les dues línies d'investigació i mostrar el que ha de ser la lògica moderna a cadascuna d'elles. Es prestarà més atenció al procés de formació dels conceptes bàsics de la lògica actual que als resultats d'interès purament tècnic. No més es pressuposa el contingut del curs de Lògica I.

Bibliografia bàsica

- BOCHENSKY, I. M. *Historia de la lógica formal*. Madrid: Gredos, 1986.
KNEALE, W. & M. *El desarrollo de la lógica*. Madrid: Tecnos, 1972.

La bibliografia específica per a cada tema es concretarà al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

Un examen parcial i un examen final.

Ètica de Plató

Codi: 0009940

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques

Grup: A1

Llengua: català

Professor: Norbert Bilbeny García

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. La investigació ètica.
2. Els teoremes de la moralitat.
3. La correlació possible entre ètica i política.
4. El conflicte real entre política i moral.
5. La recuperació ètica de la política.

Bibliografia bàsica

PLATÓ. *La República*. Fdcó. Bernat Metge, Alianza.

íd. *Gòrgias*. Fdcó. Bernat Metge, Gredos.

íd. *Apologia de Sócrates*. Fdcó. Bernat Metge, Alianza.

La Bibliografia secundària es donarà a principi de curs.

Sistema d'avaluació

Treball individual i examen final.

Introducció a Heidegger: ésser i temps

Codi: 0009973

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: B1

Llengua: català

Professor: Francesc Pereña Blasi.

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

El curs es proposa una introducció al pensament de Heidegger en la forma d'una anàlisi detallada i crítica del text, amb la pretensió d'arribar fins al final de la primera secció (φ 44). Prestarem especial atenció a la relació de Heidegger amb la fenomenologia, que tractarem seguint el fil d'un text de l'època immediatament anterior a *Sein und Zeit*, publicat recentment i no traduït. Es recomana vivament la predisposició a aprendre la llengua de l'autor.

Bibliografia bàsica

1.
HEIDEGGER, M. *Sein und Zeit (Gesamtausgabe, vol. 2)*. Frankfurt: a. M. Klostermann, 1977.
(Traducció castellana. *El ser y el tiempo*. México: FCE, 1962).
HEIDEGGER, M. *Prolegomena zur Geschichte des Zeitbegriffs (Gesamtausgabe, vol. 20)*. Frankfurt: a. M., Klostermann, 1979.

2.
BECH, J.M. *La recerca del sentit i l'experiència del temps*. Barcelona: Anthropos, 1991.
CEREZO, P. (et al.) *Heidegger: La voz de tiempos sombríos*, Barcelona: del Serbal, 1991.
MARTINEZ MARZOA, F. *El sentido y lo no-pensado (Apuntes para el tema "Heidegger y los griegos")*. Universitat de Múrcia, 1985. També en *De Grecia y la Filosofia*. Universitat de Múrcia, 1990.
PEÑALVER, P.: *Del espíritu al tiempo: Lecturas de El Ser y el Tiempo de Heidegger*. Barcelona: Anthropos, 1989.
PÖGGELER, O. *Der Denkweg Martin Heidegger*, Tübingen: Neske, 1982.
(Traducció castellana. *El camino del pensar de Martin Heidegger*. Madrid: Alianza, 1986).

Sistema d'avaluació

A determinar al començament del curs.

Teoria de conjunts

Codi: 0009483

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques. Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: Ramon Jansana Ferrer

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

1. La concepció iterativa dels conjunts: Cantor i Zermelo.
2. Teoria axiomàtica de conjunts: l'axiomàtica de Zermelo.
3. L'axioma de substitució: els ordinals.
4. L'axioma d'elecció: el principi del bon ordre.
5. Els cardinals.
6. Aritmètica cardinal.
7. L'axioma de regularitat: la jerarquia acumulativa.
8. Models de la teoria de conjunts.

Bibliografia bàsica

ENDERTON, H. *Elements of set Theory*. Academic Press.
VAUGHT, R. L. *Set Theory. An introduction*. Birkhäuser.
JECH, T.; HARBACEK, H. *Introduction to set Theory*. Marcel Dekker, inc.
JECH, T. *Set Theory*. Academic Press.

Sistema d'avaluació

- Exercicis durant el curs.
- Exàmens parcials.
- Examen final.

Teories de la Justícia

Codi: 0009785

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques. Grup: B1

Llengua: català

Professor: Josep M. Esquirol Calaf

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

L'assignatura se centrarà en la idea de la justícia política; idea que pressuposa la possibilitat de criticar i legitimar filosòficament el dret, el poder i la societat política en general.

L'estructura del curs serà la següent:

1. En una primera part introductòria es comentaran algunes nocions especialment relacionades amb la idea de justícia (societat, acció, poder, mal, utopia, dret, llei) i se'n començarà a explicitar el contingut (igualtat, imparcialitat, legalitat, rectitud, harmonia).
2. Una segona part l'ocuparà el comentari d'uns textos que constitueixen fites indiscutibles de la reflexió filosòfica sobre la justícia (Plató, Aristòtil, St. Tomàs, Hobbes, Rousseau, Kant, Stuart Mill, Kelsen). Alhora, es glossarà críticament la terminologia habitual sobre el tema: jusnaturalisme, contractualisme, utilitarisme, positivisme, etc.
3. Finalment, es presentarà el debat sobre la teoria de la justícia que té lloc des de diversos corrents filosòfics contemporanis; debat focalitzat, especialment, per l'obra de J. Rawls.

Bibliografia bàsica

RAWLS, J. *Teoría de la justicia*. Mèxic: FCE, 1979.
NOZICK, R. *Anarquía, Estado y Utopía*. Mèxic: FCE, 1988.
HÖFFE, O. *La justice politique*. París: PUF, 1991.
HELLER, A. *Más allá de la justicia*. Barcelona: Crítica, 1990.
PERELMAN, CH. *Ethique et droit*. Brusel·les: Ed. UNIV. 1990.

(Al començament del curs es donarà una bibliografia més extensa. També s'indicaran els textos dels clàssics que es comentaran a la part històrica).

Sistema d'avaluació

Es demanarà un treball sobre la temàtica de l'assignatura i es farà un examen al final del curs.

Ètiques del Discurs

Codi: 0009796

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques

Llengua: català

Professor: Margarita Boladeras Cucurella

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Karl-Otto Apel.
  - 1.1 El problema de la fonamentació ètica.
  - 1.2 Pragmàtica i comunitat de comunicació.
  - 1.3 Argumentació i discurs ètic.
2. Jürgen Habermas.
  - 1.1 Teoria de l'acció i acció comunicativa.
  - 1.2 Ètica del discurs.
  - 1.3 Ètica i política.

Bibliografia bàsica

- APEL, K. O. *Estudios éticos*. Barcelona: Alfa, 1986.
- APEL, K. O. *Teoría de la verdad y ética del discurso*. Barcelona: Paidós, 1991.
- HABERMAS, J. *Teoría de la acción comunicativa*. Madrid: Taurus, 1987.
- HABERMAS, J. *Conciencia moral y acción comunicativa*. Barcelona: Península, 1985.

Sistema d'avaluació

1. Treball individual sobre un tema de lliure elecció relacionat amb la temàtica estudiada.
2. Comentaris de text a final de curs.

La Fonamentació del Coneixement Moral

Codi: 0009811

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: català

Professor: Margarita Mauri Álvarez

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

- Tema 1: Introducció: El coneixement moral.
- Tema 2: Coneixement moral viasentiment: Shaftesbury, Hutcheson, Hume i Smith.
- Tema 3: Coneixement moral viaintuïció: Brentano i Scheler.
- Tema 4: Coneixement moral viasindèresi: St. Tomàs d'Aquino.
- Tema 5: Conclusions.

Classes pràctiques: Lectura de textos dels autors tractats.

Bibliografia bàsica

- GOLDMAN, A. H. *Moral Knowledge*. Londres: Routledge & Keagan Paul, 1988.

Sistema d'avaluació

1. Exàmens parcials: febrer i maig.
2. Treballs escrits.
3. Exposició oral.

Crítica i Fenomenologia

Codi: 0009822

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: A1

Llengua: castellà/català

Professor: José Luis Arce Carrascoso/Jordi Sales Coderch

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Primera part:

1. Aproximació històrica al concepte de "crítica".
2. Filosofia crítica i filosofia "fenomenològica".
3. *La filosofia com a ciència estricta* d'E. Husserl.
4. *La idea de fenomenologia*.
5. *Meditacions cartesianes*.

Segona part:

1. Neokantismes i fenomenologia.
2. La "crisi de les ciències europees".
3. Món i història a Heidegger.
4. Món i història a Patocka.

Bibliografia bàsica

KANT, E. *Crítica de la razón pura*.

HUSSERL E. *Ideas I*.

id *La filosofía como ciencia estricta*.

id *Idea de la fenomenología*.

id *Meditaciones cartesianas*.

id *Crisis de las ciencias europeas*.

HEIDEGGER. *Ser y tiempo*.

PATOCKA. *Ensayos heréticos sobre la filosofía de la historia*.

Sistema d'avaluació

Exàmens i/o treball.

Causalitat i Moviment a la Naturalesa

Codi: 0009951

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: A1

Llengua: castellà

Professor: Josep M. Petit Sullà/Antoni Prevosti Monclús

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Primera part:

- La causalitat a la naturalesa.
- Dependència en el ser i dependència en l'obrar.
- Noció de llei de la naturalesa.
- Llei mecànica i llei estadística.
- Atzar i necessitat.
- Acció i comunicació de forma.
- Teleonomia i teleologia a la naturalesa.

Segona part:

- El moviment i el canvi.
- Dificultats en la definició del canvi.
- El moviment com a acte imperfecte.
- Les espècies del moviment.
- El moviment local.
- Divisibilitat del moviment i corporeïtat de l'ens natural.
- El problema de l'infinit i les apories del moviment.

Bibliografia bàsica

ARISTOTE. *Physique*. París: ed. Carteron. Les Belles Lettres, 1983.

JUAN DE STO. TOMÁS. *Philosophia naturalis*. Torí: Marietti, 1950.

KANT. *Principios metaf. de la ciencia de la naturaleza*. Madrid: Tecnos, 1991.

TOMÁS DE AQUINO. *In 8 1. Physicorum Ar. Expositio*. Torí: Marietti, 1956.

HARTMANN, N. *Ontología IV: Filosofía de la naturaleza*. Mèxic: FCE, 1960-64.

PAPP, D. *Filosofía de la leyes naturales*. Troquel. Bs. As., 1980.

Sistema d'avaluació

Participació activa a pràctiques.
Dos parcials, o bé un examen final.

Lectura de la *Metafísica* d'Aristòtil

Codi: 0009844

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Josep Maria Romero Baró

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

1. Actualitat de la metafísica. Situació de l'obra.
2. De la física presocràtica a la metafísica aristotèlica (llibre I).
3. Aristòtil, crític de Plató (llibres I, XIII).
4. Definicions bàsiques de la metafísica (llibre V).
5. El tractat de la substància (llibre VII).
6. Sentits del "subjecte, substància, essència, definició i naturalesa".
7. La metafísica com a filosofia primera i última.

Bibliografia bàsica

- ARISTÒTIL. *Metafísica*. Madrid: Gredos, 1982.
    íd. *Física*. París: Belles Lettres, 1926.
    íd. *Ètica a Nicòmac*. Madrid: CEC, 1985.
FORMENT, E. *Lecciones de Metafísica*. Barcelona: PPU, 1992.
HARTMANN, N. *Ontología*. Mèxic: FCE, 1954-64.
PLATÓ. *Timeu*. París: Belles Lettres, 1925.
SUÁREZ, F. *Disputaciones metafísicas*. Madrid: Gredos, 1960-66.
ST. TOMÀS D'AQUINO. *In XII libros Metaphysicorum Aristotelis Expositio*. Roma: Ed. Marietti, 1964.

Sistema d'avaluació

Dos examens parcials, un examen final i un treball de curs.

Fonaments de Bioètica

Codi: 0009855

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Andrés Sánchez Pascual

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

L'objectiu d'aquest curs és exposar i avaluar, a partir d'exemples concrets de la bioètica actual, els mètodes amb què es poden abordar aquests problemes. Els exemples, si és possible reals, es proposaran al començament de cada classe o grup de classes.

Bibliografia bàsica

- GRACIA, D. *Fundamentos de bioética*. Madrid: Eudema, 1989.
GRACIA, D. *Procedimientos de decisión en ética clínica*. Madrid: Eudema, 1991.

Sistema d'avaluació

Treballs i examen.

La Tragèdia Àtica i la seva recepció per Plató i Aristòtil

Codi: 0009866

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctica

Llengua: castellà

Professor: Antonio Alegre Gorri

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

La tremenda essència de la conflictivitat, de la guerra (pólemos) humana en tots els sentits, idea tan ben expressada pel genial Heràclit, es va intentar solucionar en el segle V a C, a Grècia, i sobretot a Atenes de tres formes diferents:

1. Mitjançant la democràcia, que, per mitjà de la llei, regula els conflictes.
2. Mitjançant la tragèdia, que expressa els conflictes, però intenta regular-los per mitjà de la publicitat representativa.
3. Mitjançant la filosofia, aquesta dialèctica unificadora que assoleix la multicitat amb Aristòtil.

Existeixen estructures de comportament i de relació universals?, per què, llavors, sols de manera magistral, els expressaren els tràgics atenesos?. Té molt a veure amb el pas, a tots els nivells, del caos al cosmos, de l'anomia a la llei. La tragèdia àtica ha estat, és i serà font de reflexió inesgotable.

Atendrem, en aquest curs, sens dubte, les diverses potents teories sobre la tragèdia, tals com la de Goethe, Hölderlin, Nietzsche, René Girard, etc.

Però fem una cosa que és important. De vegades, es teoritza sobre teories sobre la tragèdia àtica sense conèixer-ne els textos directes. La dinàmica serà:

- 1) llegir- en veu alta- totes les tragèdies àtiques conservades
- 2) reflexionar-hi des de les diverses teories però, sobretot, des de les teories dels grecs.

Desitjo ensenyar el "model antic", és a dir, com els grecs entenen els seus avantpassats recents i/o contemporanis: per això hem de llegir els diàlegs de Plató on hi hagi notícies sobre els tràgics o els diàlegs constructius "en forma de tragèdia"; i, òbviament, s'haurà de treballar la Poètica d'Aristòtil.

Recomanacions:

Seria interessant acudir a alguns cursos sobre cultura i religiositat gregues que s'imparteixen a la Facultat de Filologia Grega, i a alguns altres d'antropologia cultural.

Al començament del curs es donaran indicacions respecte a això.

Bibliografia bàsica

1- Fonts

Totes les tragèdies d'Èsquil, Sòfocles i Eurípides. Afortunadament totes estan traduïdes a Gredos, Madrid.

H'hi ha moltes de traduïdes a la Bernat Metge de Barcelona.

Són esplèndides les traduccions de les Belles Lettres.

PLATÓ: Els Diàlegs que parlan de la tragèdia.

ARISTÒTIL, *Poètica*, Gredos, Madrid, Bernat Metge, Barcelona.

ARISTÓFONES. *Comedias*. Vol. V. Bernat Metge. Barcelona

2- Bibliografia secundària

ALSINA CLOTA, J. *Tragedia, religión y mito entre los griegos*. Ed. Labor, Barcelona.

BENJAMIN, W. *El origen del drama barroco alemán*. Taurus. Madrid, 1990.

BOWRA, C.M. *La Atenas de Pericles*, Alianza, Madrid, 1983.

BURKHARDT, J. *Historia de la cultura griega*, Iberia, Barcelona, 1974.

DODDS, E. R. *Los griegos y lo irracional*, Alianza, Madrid, 1985.

HAUFMANN. *Tragedia y filosofía*, Seix Barra, Barcelona

LESKY. *La tragedia griega*. Labor. Barcelona

LESKY. *Historia de la literatura griega*. Gredos. Madrid.

MIRALLES, C. *Esquilo, política y tragedia*. Ariel, Barcelona.

NIETZSCHE. *El nacimiento de la tragedia*, Alianza, Madrid.

RODRIGUEZ ADRADOS, F. *Fiesta, comedia y tragedia*. Alianza, Madrid, 1983.

Es donarà més bibliografia detallada al llarg del curs.

Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació es donarà als alumnes al començament del curs.

Dialèctica i pensament especulatiu en Hegel

Codi: 0009984

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques

Llengua: català

Professor: Octavi Piulats Riu

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

El curs ha estat pensat com a introducció general a la filosofia de Hegel. Bàsicament es tracta d'exposar els conceptes fonamentals de la filosofia hegeliana, com la dialèctica, l'especulatiu, l'absolut, alienació i esperit entre altres conceptes; a partir de textos.

L'exposició se centrarà en els apartats següents:

1. Període de Bema i Frankfurt: el descobriment del pensament especulatiu, i la crítica a la moralitat kantiana.
2. Període de Jena: la construcció de la dialèctica i la definició del concepte d'absolut des de la superació de l'escepticisme.
3. Període de Nuremberg-Heidelberg: el nou concepte de lògica i l'exposició del sistema de filosofia: *Naturphilosophie* i *Geistesphilosophie*.

Bibliografia bàsica

Atès que les fons i la bibliografia secundària s'anirà lliurant a classe durant el curs, donem a continuació algunes obres d'introducció i visió global de la filosofia de Hegel.

BLOCH, E. *Sujeto-Objeto. Explicaciones para la filosofía de Hegel*.

CHATELET, F. *Hegel según Hegel*. Barcelona: Ed. Laia, 1972.

HARTMANN, N. *La Filosofía del Idealismo Alemán*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana, 1950, vol. II

MARCUSE, H. *Razón y Revolución*. Madrid: Alianza Editorial, 1970.

KOJEVE, A. *Introduction à la lecture de Hegel*. París: 1947.

KAUFMANN, W. *Hegel*. Madrid: Alianza Editorial, 1968.

VALLS, R. *La Dialèctica*. Barcelona: Ed. Montesinos, 1981.

Sistema d'avaluació

El curs tindrà un examen o prova final a la fi del segon quadrimestre. La nota corresponent podrà ser matisada mitjançant treballs o comunicacions sobre els temes de classe.

Giovanni Pico della Mirandola

Codi: 0009763

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques

Llengua: castellà

Professor: Miguel Angel Granada Martínez

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

En connexió amb el 500 aniversari de la mort de Giovanni Pico della Mirandola, el seminari estudiarà la seva obra en relació amb la cultura (preferentment filosòfica i teològica) contemporània. Es concedirà atenció preferent a la problemàtica teòrica plantejada des de la carta a Ermolao Barbaro (1485) al *Heptaplus* (1488) i *De ente et uno* (1490).

Bibliografia bàsica

GIOVANNI PICO. *Opera omnia*, Basilea 1557.

GIOVANNI PICO. *De hominis dignitate. Heptaplus. De ente et uno e scritti vari*. Ed. de E. Garin (bilingüe llatí-italià). Florencia 1942.

GIOVANNI PICO. *Conclusiones sive theses DCCCC*, ed. B. Kieszowske. Ginebra 73.

GIOVANNI PICO. *De la dignidad del hombre*. Ed. de L. Martínez Gómez (inclou la traducció de la carta a Barbaro i del *De ente et uno*). Madrid 1984.

La bibliografia secundària (Garin, 1937; De Lubac, 1974; DiNapoli, 1965, Craven, 1984, Roullet, 1989, Granada, 1993; preferentment) es donarà al començament.

Sistema d'avaluació

Examen final. Possibilitat d'un treball personal d'investigació complementari assistit pel professor.

Contra la Raó pura: Dialèctica, individu i societat

Codi: 0009870

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques.

Llengua: castellà (primera part), català (segona part)

Professor: José M. Ortega Ortiz (primera part) i Jaume Mascaró (segona part)

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

Com el títol indica amb suficient claredat, aquest curs pretén qüestionar gran part de la història del logos occidental, tal com l'ha interpretada la filosofia, ja a Plató, passant per l'escolàstica, fins arribar a Kant. La raó pura ve definida per la seva universalitat i necessitat. Ara bé, aquest logos occidental està salvat per una ferida profunda: l'abstracció d'allò concret-individual i, per tant, d'allò material. Es aquesta raó universal la que concep o, per dir-ho amb Kant, "posa" la realitat, és mestressa d'ella. Així ho entén Kant, Hegel, fins a Husserl, encara amb diferències entre ells. En front d'aquesta interpretació del logos, el curs proposa la interpretació del mateix com a producte de l'activitat humana: individual i social.

PROGRAMA

Introducció: Reivindicació de la Raó Pura: de Kant a Husserl.

1. Raó i individu.

Història natural de la racionalitat.

Racionalitat i motivació.

Raó i passió.

2. Raó i societat.

La construcció sòcio-històrica de la individualitat.

La sociologia del coneixement.

La raó instrumental.

Bibliografia bàsica

KANT. *Crítica de la Razón Pura*. Ed. Porrúa, Mèxic.

HUSSERL. *Investigaciones Lógicas*. (3 toms). Rev. de Occidente, Madrid.

DILTHEY. *Introducción a las Ciencias del Espíritu*. F.C.E. Mèxic.

MANNHEIM. *Ideología y Utopía*. Aguilar, Madrid.

MAX SCHELER. *Sociología del saber*. F.C.E., Mèxic.

MAX HORKHEIMER. *Teoría Crítica*. Amorrortu, Buenos Aires.

MAX HORKHEIMER. *Crítica de la Razón Instrumental*. SUR B.A.

Sistema d'avaluació

Examen i/o treball final

Nietzsche, crític del Platonisme

Codi: 0009892

Grup: A1 i B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques

Llengua: castellà

Professor: Miguel Morey Farré

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

L'objectiu del curs és establir les línies més grans de la crítica de Nietzsche al platonisme, des dels seus escrits filològics a *Ecce Homo*, contrastant la vigència dels tòpics escolars que formen el que coneixem com a "platonisme" amb allò efectivament escrit per Plató. La finalitat última és intentar posar en diàleg l'escriptura filosòfica d'ambdós pensadors.

Bibliografia bàsica

Les obres de Nietzsche i Plató.

Sistema d'avaluació

Comentari de text al final de curs.

Experiència i llenguatge en Gadamer

Codi: 0009903

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Carmen Revilla Guzmán

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

La "situació" hermenèutica: Anàlisi de les nocions d'"experiència" i "història efectual".

L'experiència de l'obra d'art i la noció hermenèutica de "veritat".

La "lectura" i el model del diàleg: comprensió; interpretació.

Llenguatge: la seva funció d'"obertura de món".

La "traducció": paradigma, criteri o problema.

Assoliment ontològic de les nocions de "text" i "escriptura".

Bibliografia bàsica

GADAMER. *Verdad y Método*. Salamanca: Sígueme, 1977.

GADAMER. *Verdad y Método II*. Salamanca: Sígueme, 1992.

GADAMER. *La actualidad de lo bello*. Barcelona: Paidós, 1991.

GADAMER. *Poema y diálogo*. Barcelona: Gedisa, 1993.

GADAMER. *Elogio de la teoría*. Barcelona: Península, 1993.

GADAMER. *La herencia de Europa*. Barcelona: Península, 1990.

Sistema d'avaluació

Examen final.

Els comentaris al *Liber de Causis II*

Codi: 0009914

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 3 de teòriques

Llengua: català

Professor: Francesc J. Fortuny Bonet

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

El *Liber de Causis* o *Liber bonitatis purae* o *De causis causarum* o *Aphorisme de essentia summa bonitatis* és un abreujament medieval dels *Elements de Teologia* de Proclós (s. V). Possiblement va aparèixer primer en àrab, potser escrit pel jueu espanyol Ibn Daud; va ser traduït al llatí a Toledo per Gerardus Cremonensis i el toledà Dominicus Gundisalvus, que el van atribuir a Aristòtil. Com a obra aristotèlica impactà en els pensadors del s. XII i va ser comentat al XIII per R. Bacon, Siger de Brabant, Albert Magne, Tomas d'Aquino, Gil de Roma, Adam de Bouchermefort, ... Juntament amb el pseudo-aristotèlic *Theologia Aristotelis* i el *Fons Vitae* del jueu andalus Ibn Gabirol (s. XI), el *Liber* manté viu el neoplatonisme sota la coloració aristotèlica superficial de la baixa edat mitja. Hipotèticament aquest platonisme força l'evolució suau de l'Escolàstica vers la subjectivitat moderna, passant pel nominalisme.

S'intentarà justificar la darrera hipòtesi amb una anàlisi acurat dels conceptes per mitjans informàtics treballant sobre el text llatí del *De Causis* i alguns comentaristes. Es pressuposen coneixements suficients de llatí i d'informàtica i es treballarà com a equip d'investigació unitari. Les classes magistrals restaran reduïdes al mínim indispensable d'ambientació històrica i metodologia.

Bibliografia bàsica

Les fonts del treball es poden veure al *Diccionari de Filosofia* de J. Ferrater Mora. Es facilitarà el text llatí de les edicions crítiques en suport informàtic. I es farà un fitxer informàtic i un Butlletí crític de la bibliografia secundària com un dels apartats del treball col·lectiu de l'obra.

Sistema d'avaluació

L'aportació individual al treball d'equip constituirà la base d'avaluació.

Dialèctica negativa

Codi: 0008610

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: Antonio Aguilera Pedrosa

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura

Temari

"La moral social seria únicament aquella que prepara la fi de la mala infinitud, del canvi atroç de represàlies. Mentres tant l'individu només disposa com a moral del que l'ètica kantiana, que otorga als animals inclinació però no respecte, menysprea rotundament: tracta de viure de manera que es pot creure haver estat un bon animal" (ND, 294).

El curs és una introducció a la filosofia de Theodor W. Adorno: de *Dialèctica de la il·lustració* a *Dialèctica negativa*; el concepte d'identitat; crítica de la filosofia del subjecte; el no idèntic; primacia de l'objecte. Relació amb la racionalitat comunicativa.

Bibliografia bàsica

ADORNO: *Actualidad de la filosofía*, Paidós

- *Dialéctica del iluminismo*, Sudamericana (escrita amb Horkheimer)
- *Terminología filosófica*, 1 i 2, Taurus, Madrid.
- *Dialéctica negativa*, Taurus, Madrid.
- *Consignas*, Amorrortu, Buenos Aires.

HABERMAS: *El discurso filosófico de la modernidad*, Taurus, Madrid.

JAY, Martin: *Adorno*, Siglo XXI.

BUCK-MORSS, Susan: *Origen de la dialéctica negativa*, Siglo XXI.

Sistema d'avaluació

- 1) Un treball sobre un tema de *Dialéctica negativa*: -primer s'exposarà i discutirà a classe; després, es relaborarà i s'entregarà per escrit, segons les normes establertes.
- 2) Examen final.

Qüestions de metafísica

Codi: 0009925

GRUP: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 3 de teòriques.

Llengua: castellà

Professor: Manuel García-Carpintero Sánchez-Miguel

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

La metafísica és la part de la filosofia que s'ocupa de l'anàlisi dels conceptes més abstractes que componen el nostre sistema conceptual: *objecte o substància, propietat natural o universal, causalitat, identitat, existència, contingència, possibilitat i necessitat, veritat*, i d'algunes qüestions conceptuals més abstractes, com la relació entre la ment i el cos, la relació entre els valors que atribuïm a determinats objectes i les propietats no avaluatives d'aquests i la naturalesa de les entitats abstractes, com els nombres. La metafísica constitueix, per tant, el nucli de la filosofia.

La metafísica constitueix encara avui el nucli de la filosofia; les idees dels éssers humans sobre aquest tema no es van esgotar al segle XIV, ni s'esgoten en les aportacions d'Aristòtil o de Tomàs d'Aquino -per valuoses que, sens dubte fossin-. Pel contrari, nous usos dels conceptes de què s'ocupa la metafísica la ciència i la vida quotidiana, i nous punts de vista sobre l'activitat filosòfica mateixa, produeixen avui dia enriquidores contribucions a un àmbit de contínua atracció per a qui s'interessa pels problemes conceptuals.

L'objecte d'aquest curs és oferir una introducció a les més rellevants d'aquestes contribucions contemporànies. El curs tindrà un caràcter sistemàtic, amb la finalitat que pugui servir també com a introducció a la metafísica en si mateixa.

És requisit haver cursat Filosofia del Llenguatge. Les lectures obligatòries per seguir el curs podran fer-se en castellà, però la possibilitat de llegir en anglès nenriquirà el profit obtingut.

Bibliografia bàsica

BENNETT, Jonathan. *Events and Their Names*. Oxford: U.P., 1990.

DUMMETT, Michael. *The Logical Basis of Metaphysics*. Harvard: U.P., 1991.

LEWIS, David. *Philosophical Papers, vol. II*. Oxford: U.P., 1986.

LEWIS, David. *On The Plurality of Worlds*. Basil Blackwell, 1986.

MACKIE, John. *The Cement of the Universe: A Study of Causation*. Oxford U.P. 1976.

RORTY, Amelie (ed.) *The Identity of Persons*. Oxford: U.P., 1976.

WIGGINS, David. *Sameness and Substance*. Basil Blackwell, 1980.

Sistema d'avaluació

Exàmens parcials per temes. Treball final sobre un tema de diversos temes de proposats a classe, i/o examen final.

Dimensions de la Revolució Científica

Codi: 0009962

Grup: A1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: José Romo Feito

Departament: Lògica, Història i Filosofia de la Ciència

Temari

Entre els historiadors de la ciència, els segles VI i VII -el període que va des de Copèrnic a Newton- són coneguts com la Revolució Científica, a causa que els canvis fonamentals que hi van tenir lloc, pel que fa a la concepció de la naturalesa i als procediments de la investigació científica, van suposar la fi d'una tradició en la filosofia natural que es remuntava a Aristòtil, i van donar lloc al naixement de la ciència moderna. En aquest seminari estudiarem quatre temes fonamentals d'aquesta revolució: la revolució copernicana, Galileu i la nova ciència del moviment, la filosofia mecànica de la naturalesa i la síntesi newtoniana.

Bibliografia bàsica

A l'inici del curs es comentarà la bibliografia i es repartirà una llistat de les lectures requerides.

Sistema d'avaluació

Un treball sobre un tema seleccionat per l'alumne d'acord amb el professor, i la seva exposició a classe.

Els Filòsofs i la Política

Codi: 0007862

Grup: B1

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Llengua: castellà

Professor: José Manuel Bermudo Ávila

Departament: Filosofia Teorètica i Pràctica

Temari

Descripció, anàlisi i valoració de la idea que han tingut els filòsofs de la política al llarg de la història, aprofundint amb els pressupòsits epistemològics i metafísics de les diferents concepcions i en la seva particular dependència de la teoria de la naturalesa humana i/o de la filosofia de la història dels respectius autors. Donarem especial rellevància a les posicions de Plató, Maquiavel, Hobbes, Rousseau, Kant, Mill, Marx i Nietzsche.

Bibliografia bàsica

STRAUSS, L. *History of political philosophy*. The University of Chicago Press, 1987.

BROWN, R. *Classical political theories from Plato to Marx*. Londres: Macmillan, 1990.

PORTER, J.M. *Classics in political philosophy*. Scarborough (Ontario): Pntence-Hall Inc. , 1989.

SOLARI, G. *La filosofía política*. 2 vol. Bari, Laterza, 1974.

FERRY, L. *Philosophie politique*. 3 vol. París: PUF, 1986.

CHEVALPEYOT, J. J. *Histoire de la pensée politique*. 3 vol, Paris.

Sistema d'avaluació

Examen a final de curs, amb possibilitat opcional de completar-lo amb treballs prèviament acceptats.

La reflexió en la Filosofia de Kant

Codi: 0009995

Assignatura: 4t i 5è curs, optativa, anual, hores setmanals: 2 de teòriques/1 de pràctiques.

Grup: A1

Llengua: català

Professor: Salvi Turró Tomás

Departament: Història de la Filosofia, Estètica i Filosofia de la Cultura.

Temari

1. S'analitzarà la qüestió de la sistematicitat de la filosofia en relació als interessos de la raó i a les facultats de l'esperit, per tal de contextualitzar el paper mitjancer que Kant adjudica al judici reflexionant.
2. Dins d'aquest marc, s'efectuarà un seguiment dels apartats cabdals de la tercera crítica per mostrar la posició que finalment adopta Kant en el tema de la connexió entre l'intel·ligible i el sensible (és a dir, respecte a la possibilitat d'establir un trànsit entre llibertat i natura).
3. Com a conclusió, es guanyarà el terreny per a la comprensió del sentit de l'idealisme alemany com a "filosofia de la reflexió" i de la funció que el mateix Hegel assigna al moment reflexiu en la seva *Lògica*.

Bibliografia bàsica

Les fonts de treball seran la *Introducció a la KU* (Ak, vol. XX, hi ha trad. esp. de J. L. Zalabardo a Ed. Visor, Madrid 1987) i la mateixa *KU* (Ak, vol. V; hi ha també trad. esp. per M. García Morente i col. Austral núm. 167). La bibliografia secundària s'anirà referenciant i comentant al llarg del curs. No obstant això, són textos especialment útils per introduir-se en la qüestió sistemàtica que configura el rerefons de la tercera crítica:

- BARTUSCHAFT, W. *Zum systematischen Ort von Kants Kritik der Urteilskraft*. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann, 1972.
- CASSIRER, H. W. *A commentary on Kant's Critique of Judgment*. Londres: Methuen & Co., 1938.
- HEINTEL, P. *Die Bedeutung der Kritik der ästhetischen Urteilskraft für die transzendente Systematik*. Bonn: H. Bouvier & Co. Verlag, 1970.
- KOJEVE, A. *Kant*. París: Ed. Gallimard, 1973.
- KOPPER, J. *Reflexion und Determination*. Berlin: Walter de Gruyter, 1976.
- KUYPERS, K. *Kants Kunsttheorie und die Einheit der Kritik der Urteilskraft*. Amsterdam-Londres: North-Holland Publishing Co, 1972.
- MERTENS, H. *Kommentar zur ersten Eileitung in Kants Kritik der Urteilskraft*. München, J. Berchnabs Verlag, 1975.
- SOURIAU, M.; *Le Jugement réfléchissant dans la philosophie critique de Kant*, París, F. Alcan., 1926.

Sistema d'avaluació

L'alumne haurà d'efectuar una prova a la fi del curs. La nota corresponent podrà ser matisada, no obstant, per la participació en les classes pràctiques o pel lliurement d'algun treball voluntari.